

კაჟა ეტჳისელო

კოლხური
ფსალმუნები

100-ტომეული

განმანათლებლობა „ენიკარსალი“
თბილისი 2020

საქართველოს მწერალთა, მეცნიერთა და
საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია
„ძალღება-საქართველო“

საქართველოს ეროვნული აკადემია

ჰაჰა ეჭრისული

კოლხური ფსალმუნები

თხზულებათა კრებული
100 ტომად

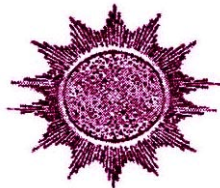
2020

საქართველოს მწიბრალთა, მცენიერთა და
სახობალო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია
„ძალღება-საქართველო“

საქართველოს ეროვნული აკადემია

ჰაჰა ეჭრისული

კოლხური ფსალმუნები

ტომი 51

2020

მთ. რედაქტორი

ბელა შალვაშვილი

პოეტი, მთარგმნელი, ივანე
მანაბლის სახელობის
პრემიის ღაურეატი

© ვაჟა ეგრისელი, 2020

გამომცემლობა „**უნივერსალი**“, 2020

თბილისი, 0186, ა. ჰოლიბოროსაძის №4, ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversali@gmail.com

ISBN 978-9941-26-572-3 (ყველა ტომისთვის)

ISBN 978-9941-26-858-8 (51 ტომი)

* * *

ვაჟა ებრისელი დაიბადა ხოვის რაიონის სოფელ ხორბაში. ბანათლებით იურისტი და ინჟინერია. 1983 წელს დაამთავრა მოსკოვის მაქსიმ გორკის სახელობის მსოფლიო ლიტერატურის ინსტიტუტი. ორმოცამდე წიგნის ავტორია. თარგმნილი და ცალკე წიგნებად აქვს გამოცემული საზღვარგარეთის ჟურნალების ორმოცდაათამდე ახალგაზრდა პოეტის ლექსების მცირე ანთოლოგია – „ოქროს მტვერანი“, აღექანადრა სმირნოვა-კოზლოვას მონობრაფია – „ბრიუსოველი – ალიო მაშაშვილი“, ფილოზოფ ტიუტჩაევის ლექსები და სხვა.

1993 წელს გამოვიდა პოეტის ათასგვერდიანი, ორი ათასამდე ლექსის მომცველი ერთომეხუთი – „იმჟნ ნათელი“ ხოლო 2002 წელს საქართველოს რესპუბლიკის გამომცემლობა „მოლოდინმა“ გამოსცა ვაჟა ებრისელის „კოლხური უსალგუნავი“-ს ხუთომეხუთის ათასზე მეტ გვერდიანი პირველი ტომი, რომელშიც ორიათასზე მეტი პოეტური ჰენიღება იყო დაბეჭდილი. 2006, 2007, 2008 წლებში გამოვიდა პოეტის მეორე, მესამე, მეოთხე ათას-ათას გვერდიანი ტომეულები, ხოლო 2011 წელს დაიბეჭდა პოეტის მესამე, 1575 გვერდიანი ტომი, რომელშიც 2500-ზე მეტი ლექსია დასტაბეჭდილი.

ვაჟა ებრისელის შემოქმედებაზე ორმოცამდე მონობრაფიაა დაწერილი და ცალკე წიგნებად გამოცემული.

ვაჟა ებრისელი საქართველოს და მსოფლიოს რამდენიმე მენიღებრბათა აკადემიის ნამღვილი წევრია... 2016 წლიდან საქართველოს მწერალთა, მენიღებრბათა და საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია „ქალღმა-საქართველო“-მ და საქართველოს ეროვნულმა აკადემიამ დაიწეს ქართული პოეზიის რაინდის, საქართველოს მწერალთა კავშირის, ვაჟა-ფშაველასა და ბალაკტიონ ტაბიძის პრემიების დაურებატის, ღირსების ორდენის კავალერის, ქართული კულტურის დენკანის მედლისა და „ღიოსკურია 2005“-ის, მწვიღობის ოქროს პარსკვლავისა და მწვიღობის დროშის ორდენის მფლობელის, სახალხო პოეტის, საქართველოს მწერალთა მენიღებრბათა და საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია „ქალღმა-საქართველო“-ს პრემიღენტის, საქართველოს ეროვნული და ვაზისის საერო-სამენიღებრბათ აკადემიის ვიცე-პრემიღენტის,

ავსჯანმართის მმართველობა აკადემიის პრეზი-აკადემიკოსის, საქართველოს განათლებისა და საქართველოს ეროვნულ და სოციალურ ურთიერთობათა“ „კარპის“, „აიას“ აკადემიების ნამდვილი წევრის, ჩარბლის, ზუბიდიის, სობის, იყალთოს საპატიო მოქალაქის, ათას-ათას ხუთასზე მეტგვერდიანი ტომეულების „კოლხური უსალგუნების“ (ოცდაათიათასზე მეტი ლექსი) ავტორის – ვაჟა ებრისელის ახალი, რჩეული „კოლხური უსალგუნების“ ოცდაათტომეულის გამოცემა. გამომცემლობა „უნივერსალმა“ გამოსცა პრეზის ხუთასზე მეტგვერდიანი, უმაღლეს კოლიბრაფიულ დონეზე შესრულებული ტომეგი. 2019 წლის მიწურულს გამოვიდა „კოლხური უსალგუნები“-ს 100-ტომეულის პირველი ათი ტომი. დანარჩენმა 90 ტომმა (უკლებლივ) მისი სინათლე იხილა 2020 წელს. გამგადაბულია დასაბეჭდალ ვაჟა ებრისელის კლასიკური პოეზიის ანთოლოგიური, აბრეთვე, პრეზისაღმი მიძღვნილი ქართველი და უცხოელი პოეტების, მმართველისა და საზოგადო მოღვაწეების (ათასამდე ავტორი) წიგნების (მონოგრაფიების), სტატიების, წერილებისა და ლექსების ოცტომეული და სხვ.

2020 წლის 16 ოქტომბერს გაიმართა ფაზისის (კოლხეთის) საერთო-სამმართველო აკადემიის საერთო კრება, რომელმაც პრეზიდენტის ვაკანტურ ადგილზე ღია კენჭისყრით ერთხმად აირჩია ამავე აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, ცნობილი პოეტი, ქართული პოეზიის რაინდი, ქართული კულტურის დეკანი, „კოლხური უსალგუნების“ 100-ტომეულის ავტორი, იურიდიულ მმართველობა საპატიო დოქტორი, პროფესორი ვაჟა ებრისელი.

ბაზ. „საქართველოს რესპუბლიკა“,
2020 წლის 22 ოქტომბერი

ჰყავს მეუღლე – ბილდა სუხიშვილი (მწერალი) და ორი ვაჟიშვილი ზურაბი და დანი (ორივე იურისტი) და სამი შვილიშვილი – ვაჟა, ნატა და ლილი. იგი – მძვინვარე შვილია (შვილი ძმა და ორი და).

კოეტის ასტრომეული „კონსიუმი კოეზია“

ვაჟა ებრისელის შესახებ დიდი ხნის წინაც ვწერდი: „რუსეთში აკაკის და ბალაქტიონს, ღმერთი არ მიუყვანს რომ შეგადარო. ბავხარ ზღვის დღვას და ნაზ სიონსაც, რომ ახანჯარებს წუმად სამყაროს...“

ამჟამად, როცა კოეტის ზღაპრული კონსიუმი „უსაღმუნებოს“ ჯერ არნახული, ჯერ არ ბაბუნელი, ხუთასზე, ათასზე, ათას ხუთასზე მიტბვერდინი „ბაჯალო“, ოქროს ყდაში ჩასმული, ოცდაათოქმეული წავიკითხე, ჩემი ძველი აზრი რადიკალურად უარყვავი და... დღეს ძველის ბასაბუნად ხმამაღლა ვაცხადებ: ვაჟა ებრისელი არც რუსთაველს, არც აკაკის, არც ბალაქტიონს და... არც მსოფლიოს, არც ძველსა და არც თანამედროვე კოეტს არა ჰბავს...

ის პრისტორიული კოლხეთის „ქუტაია“, არმის ჭალაში მგბარი მუხაა, რომელზეც ოქროს საწმისი ეკიდა (რომელიც ბერძენმა კი არა, პელაგმა იაზონმა მიღესთან ერთად რომ ბაიტაცა).

დიახ, კოლხეთის მითიური ხელწვივის, აიეტის ხელით დარგული, ის ურჩხულ მოღარაჟი მუხაა, რომლის ცადავვიდ ტოტეზე, კოეტმა ოქროს საწმისის „ბონის“ მაგიერ თავისი „კოლხური უსაღმუნებოს“ იბაგმიუვლომელი ასტრომეული დაკიდა და ბაანოცხლა, მიძინებული, დავიწყების ნაცარმომილი, არა მარტო კოლხეთის, არამედ იმდროინდელი სამყაროს ოცდაათოქმეუტზე მიტ საუკუნოვანი მითებით, ლეგენდებითა და საოცრებებით დახუნდული ისტორია, რაც კოემერსიდან მოყოლებული (ძვ. წ. აღ. VIII საუკუნე) არც ერთი ძველის, არც ერთ კალმოსანს არ ბაუკითვია.

100-ტომეული... ძველის ბაჩნის დიდან, XXI საუკუნის რიქრაქამდე, ასეთი (5-6 სტრიქონიანი) ვილოსოფიური, რელიგიური, მითოური, ყოვლისმომცველი კოეზია, ჯერ-ჯერობით არავის შეუქმნია დღემდე...“

კონსიუმი კი...

დაბოლოს:

„აიეტის ზღაპრულ კოლხეთს, მტრობისა და სიძულვილის გგელეჟანი მისწოლია... მათ იცინან იმ ოქმება დღემდევის ისტორია“.

ბულნაზ ხარაიჭვილი

კოეტი, ბალაქტიონ ტაბიკის პრემიის ლაურეატი, ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტი

„ბულცივალ შხვზდი ყოველ ჟეხას, ყოველ კახეხას.“

ა. პუშკინი

წინასიტყვაობის მაბიერ

(გაგრძელება)

ცნობილი მწერალი და კრიტიკოსი რევაზ სირაძე წერს: „ზეცისა და მიწის შემაერთებელი ადამიანია, ადამიანი რომ არ იყოს ღმერთი ვერ ეუიარებოდა ქვეყნიერებას და ქვეყანა ღვთაებას, არ იქნებოდა შეცნობილი მსოფლიო საიდუმლოებანი. ადამიანი რომ არ იყოს, დაუნახველი დარჩებოდა ამდენი სილამაზე ზეცისა და მიწისა.“

პოეტმა კარგად უწყის, რომ თავისთავადობით, სულიერებითა და ზნესრულობით ნათელი ყოველივე არსებულზე ზეაღმატებულია, ამიტომაც, რომ სიკეთისა და სილამაზის გამოსახატავად „მშვენიერება ნათელია ზეცით მოსული, რომლით ნათდება ყოველი გრძნობა, გული და სული“. (ნ. ბარათაშვილი)

მეცნიერი ნანა კუცია ნ. ბარათაშვილის ლექსის „რად ჰყვედრი კაცსა“ ანალიზისას წერს: „მხოლოდ მშვენიერ სულთა შორის იბადება მაღალი სიყვარული, სანუკვარ გრძნობაზე, რომელსაც სილამაზით სასუფეველიც კი არ აღმატება; „მას ცისა სხივით

აცისკროვნებს მშვენიერება და უკვდავებით აგვირგვინებს ჭეშმარიტება.“

და მაინც, „ქართველთა ღმერთი იყო მზე“. სიყვარულის ძალაც მზიური ძალაა“ (რევაზ სირაძე).

ვაჟა ეგრისელისათვის მზის ნათელით იწყება ყველაზე დიდი საოცრება ყოფნა. ასე გვამაძლებს ხოლმე. ეს მის პოეზიაშია ადამიანის ბუნების ჰარმონიულ მთლიანობაში წარმოდგენის უნარი, ცისა და მიწის კავშირის დიდი გრძნობა, სიცოცხლის მშვენიერებისა და გრძნობების აპოთეოზი. პოეტი მზეს თავისი თვალთახედვით წარმოგვიდგენს:

„მეც მზის შვილი ვარ აიეტივით
თანაც მდიდარი,
თანაც ღარიბი
იქნებ მზემ ახლოს არ მიმიკაროს
როგორც იკაროსს...“

ვაჟა ეგრისელმა პოეზიის სამყარო შეისუნთქა, დაიმორჩილა პოეზიის გააზრებისა და განცდის ყველა მხატვრული ფორმა, მისი პოეზია ადამიანის საუკეთესო და უმდიდრეს თვისებათა ჭეშმარიტი, ჯერარნახული და არაგაგონილი განხორციელებაა. ფანტასტიკური ვაჟა ეგრისელთან ბუნებრივია, ისეთივე, როგორც სინამდვილეს შეესატყვისება.

პოეტისათვის მზე პოეტური ენერგიაა და ძალაა, მას ეუფლება მთლიანი სამყაროს შეგრძნების დიადი სურვილი, მთელი არსებით გრძნობს თავისთავში ზეცას და მიწასაც არა გათიშულად და დაპირისპირებულად, არამედ ჰარმონიულ ერთიანობაში. მისი ლირიკული გმირი ქმნილებაა ბუნებისა, რომლის წიაღშიც ის სულს ითქვამს, მშვიდად ისვენებს და ნათლისკენ ისწრაფვის:

„მამლის ყივილით და მზის ძახილით,
ადიდებულა ცისკრის ნაპირი
და ნათელს მთები ვერ აკავებენ
ღამე,
სივრცეში გაწოლილა გველეშაპივით
და ხახა სავსე აქვს
ვარსკვლავებით.“

მზე, მთვარე, ცა, ვარსკვლავები, მეტეორები – ყველაფერი ადამიანს უკავშირდება, მის სულიერ ბუნებას ესიტყვება, პოეტის განსაკუთრებული სიყვარული, შთაგონება. პოეტური დიდება დაკავშირებულია მზესთან, პოეტს იზიდავს ნათელი, მისი სული მარადისობისაკენ ისწრაფვის.

„მე ხელისგულზე მიღვეს სამყარო,
მზის ენერგია ჩემშია და
არ ვარ უძღური.
ჩემმა ფიქრებმა შემოიარეს

დედამიწის ყველა კუთხე,
ყველა კუნჭული
რომ ოდნავ მაინც მოუშუშონ მოკვდავთ იარა.“

ვაჟა ეგრისელის პოეზიის ცა ოქროს ნაყოფითაა დახუნძლული, მისი ყოფის მაღალი ბარძიმში მშობლიური ცის კამკამა ნამი ლივლივებს, იგი ვარსკვლავების თაიგულს წნავს, დამის სასახლეშიც თვალმარგალიტები ბრწყინავს, თავადაც მზადაა ცისარტყელეების შვიდფერი თასით სივრცე დალიოს, რათა სტრიქონების გრძელი თოკებით მზესთან ავიდეს.

უნებურად რევაზ თვარაძე მახსენდება: „დ. გურამიშვილის მსოფლმხედველობაში ფაქტიურად წერტილი დაესვა აზროვნების იმ მიმართულებას, რომელიც ფსევდო-დიონისე არეოპაგელის (პეტრე იბერის) მოძღვრებაში იღებდა სათავეს. ამ მიმართულებასთან ცოტად თუ ბევრად მიახლოებული მერმინდელი მოაზროვნენი (ნ. ბარათაშვილი, ვაჟა ფშაველა) სხვა წყაროებით საზრდოობდნენ და აღნიშნულ ნაკადს უფრო ინტუიციურად ესწრაფვოდნენ, ვიდრე ცნობიერად.“

დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას ცნებები და ნათლის ესთეტიკა კვებავს ვაჟა ეგრისელს მდიდარ პოეტურ ფანტაზიას და საოცარ ბრწყინვალეობას ანიჭებს. ნათელშემოსილი სული ხომ საოცრად დიადი და მარად მბრწყინავი...

ვაჟა ეგრისელის ცა მკერდფიქალია ვითარც კალწული, რომელიც ოქროს ვარსკვლავებს მიივებად ისხამს. თავად პოეტი კი უცხო პლანეტაა, რომელსაც ცა ფარულად ელოდება.

პოეტი ნათელმხილველის ჭეშმარიტ ადლოთი ჭვრეტს თავისი ცხოვრების დასასრულს და ზეცაში დამკვიდრების უდიდესი ბედნიერებას, მას მართლაც ხელეწიფება სთქვას ასეთი სტრიქონები: „შენ გადალახე რუბიკონი კაღმის მახვილით, არა ომებით, და ვით მეფეთა-მეფემ გიორგიმ გარს შემოაწყვე ქორსატვეელას ციხეს – მესამე ათასწლეულის, შენი ლექსების ლეგიონები“.

ვაჟა ეგრისელის ლირიკული ლექსი პოეტური ენერჯის მიზანმიმართულებაზე მიგვანიშნებს და უნდა ითქვას, რომ ქართული სიტყვის სიღრმისეული ფლობა უჩვეულო, საოცარ, გამომსახველობას ანიჭებს პოეტის რითმას; არაჩვეულებრივი და უსასრულოა მისი პოეტური ხატოვანება, რომლის ფსკერში მბრწყინავი ზარდახშა სავსეა ახალ ახალი მარგალიტებით. დიდი წინაპრების მიერ მოტანილი სიმდიდრე კვებავს მის ფესვებს და ჩვენს ფიქრს აყენებს უდიდეს განზომილებათა წინაშე, სულითა და ხორციით გვამადლებს იმ შეცნობისათვის, საითაც თანამედროვე ადამიანის ფილოსოფიური აზრია მიპყრობილი.

„შვილები მყავს! –

მესმის ოხვრა.

უცხო მგოსნის ხმა მაჩერებს
ნაცნობივით,
თუმც ჩემს თანმხლებ ქართულ სიტყვას
მოსავს ფიქრის
თეთრი ჩოხა –
აზრის ქილებ ჩაწყობილი.“

ვაჟა ეგრიხელი თავის თავს მზის შვილს, ლაჟ-
ვარდის ძეს უწოდებს. მზეს მრავალი ფუნქცია აკის-
რია მის პოეზიაში და საკუთარი პოეტური გენიის
ძლევამოსილებაში დარწმუნებული შთაგონების
ფრთით მიისწრაფვის ცისკენ და მუდმივად გრძნობს
მარადიულ სამყაროსთან იდუმალ კავშირს:

„გარდასულ საუკუნეთა
მთვარეზე ვშლიდი
იალქნებს
და მზეზე მედგა კარავი.
ის ხმები –
რაც მე მსმენია,
ჯერ არ მმენია არავის!“

ასე ვლინდება პოეტის ლირიკაში მზის კულტი
და ირეალური სინამდვილისაგან მოწყვეტილ სამაყ-
როში დანთქმის სურვილი.

პერსონიფიცირებული ოცნება მზესთან არის
დაკავშირებული შემდეგ სტრიქონებში:

„სავსე არის ჩემი ხმები
ქარიშხლის და
ზღვის ძახილით,
ჩემს თვალებში მზე დაირწა,
და ჩემს ფეხქვეშ ბალახივით
მღერის მთელი
დედამიწა.“

ვაჟა ეგრისელის მზე სასწაულია, იგი სიყვარულის ბაზმაა, რომელიც პოეტს მუდამ ეძახის. მისი მთელი პოეზია უმთავრესად სამყაროს პოეტური აღქმაა.

დიახ, მზე უნიკალური პოეტური თვისებებით აღბეჭდილი ხატია, რომელიც გნუსხავთ თავისი შინაარსით, მასში ჩადებული ჭეშმარიტებით...

ვაჟა ეგრისელის პოეზიაში მაღალი იდეალები მზით გამოისახება, მზე, როგორც პოეტური ხატი, აქ თითქოს თავიდანაა აღმოჩენილი. მზე პოეტის შემოქმედებაში გარე სინამდვილის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი კომპონენტია. სინათლის უდიდეს ეფექტს დაემყარა ბიბლია. კოსმიურ წყვდიადში გაჩნდა კოსმიური ნათელი და მშვენიერებაც ამის შემდეგ მოუფინა მსოფლიოს. ნათლით იწყება ყველაზე დიდი საოცრება – ყოფნა. კოსმიური სითბოც, სინათლაც.

და მაინც, სილამაზეა ვაჟა ეგრისელის პოეზიის თვისება, ენა მოქნილია, ძლიერი, როგორც ხმლის დაკვრა. მზის სხივების მწყობრ მსვლელობაში პოე-

ტი ისმენს სამყაროს ჰარმონიას. პოეტი მარადიული მზის ნათელითაა მოსილი. უხილავი და ხილული მისი პოეტური ხატები სამყაროს ათასფერადოვნებაზეა მიშუქებული, რასაც ამ ნაირფეროვნებიდან წარმოაჩენს:

„მზით შემოსილი ჩემი ფიქრები
არ იკარებენ დილის ცივ ნიავს,
და კლდიდან კლდეზე ხტიან არჩევად...
ამ ციცქნა ლექსებს
დრო ისე მიაქვთ,
სიკვდილისთვის წამიც
არ მრჩება“.

ჩემი ღრმა რწმენით, ალბათ, ძნელია ამაზე უფრო კარგად გამოხატო მზით შემოსილი პოეტის ფიქრები და განცდები. აკი ჭეშმარიტი ტალანტი თავისებურად აშენებს ხელოვნების უჩვეულო ტაძარს. რა მართებულად ბრძანებს ლევან სანიკიძე: ‘ქართლის ცხოვრებიდან თამარ მეფის ისტორიკოსის ლოგოსით რომ ვთქვათ: აბა, რამდენი ‘დალექსაობს მლექსავე ვინმე“: ან ვინ დათვალოს მწეროვანნი თუნდ დღევანდელი მწერ კავშირისა“!!!

მაგრამ მადლობა მას, დემიურგსა უზენაესს, – რამეთუ გყვანან პოეტები მისიერნი, ზეგარდმოთა მადლით ცხებულნი.

სწორედ მათ ნაკადს განეკუთვნება პოეტი ვაჟა ეგერისელი.

ყოველი ლექსით მაღალხელოვანი და მაღალაზროვანი.“

ვაჟა ეგერისელის გრძნობა მზესთანაა წილნაყარი, იგი აბსოლუტურად დაცლილია ბიწიერი ვნებებისაგან, მისი განცდა განწმენდილია და განსპეტაკებული. მზედ, ვარსკვლავად, პლანეტად, მეტეორად მეოცნებეს ღვთაებრივი ნათელი ეღვრება სულში და ღმერთო, რა საოცრებაა როცა პოეტს აღმოხდება:

„ჩაუმქრალი შარავანდით
აღმოხდება მზე –

ქალწული

და ოქროს მხრებს ცად აწურავს,
მერე ბნელში ღამენათევს
სამყაროს –

კვლავ მოჰფენს ნათელს.“

ვაჟა ეგერისელის პოეტური ფენომენი გარსმოჯარული პოეტური სამყაროების რკალს იგერიებს, რამეთუ ღრმადაა დარწმუნებული თავისი წილი ქვეყნის, ახალი სამყაროს დაპყრობაში. ეს ხომ ზეცის ბეჭდით დადასტურებული სინამდვილეა მისთვის შეუვალი და ნაღდი.

რუსთაველის, ილიას, გურამიშვილის, ვაჟას პოეტური გენიისაგან გამოვლილი გზის შესხენება ხშირადაა ფიქსირებული მის ლექსებში, მაგრამ ასევე კატეგორიულია მისი განცხადებაც:

„მზეს და სინათლეს –
სივრცეს შევტირი
და ცაზე –
ვარსკვლავებს ვარისხებ.
დედაო ღვთისაო,
მეც ნათლისსვეტივით
ვმაღლდები მთვარისკენ...“

ან კიდევ:

„ლოცვით დაღლილი.
სტრიქონების თეთრი სანთლებით,
წმინდა ხატებთან ღგება პოეტი
და ცის დუმილი –
მზის ამბორია.
– მეტი სინათლე! –
როგორც გოეთეს
სურს სიკვდილის წინ,
ვითარც ცეცხლი და ქარბორია.“

ვაჟა ეგრისელის თითქმის ყველა ლექსში სადაც მზის სიმბოლური ხატება ჩნდება ხმიანობს სამშობ-

ლოს სიყვარულის მარადისობის თემა, უფლისადმი მოწოდება და მარადისობისაკენ სწრაფვის დიდი სურვილი.

მზემ მთელი სამყარო შექმნა ვაჟა ეგრისელის პოეზიაში, მზე მხოლოდ კი არ ათბობს დედამიწას და დედამიწაც მხოლოდ სიხარულითა და ღიმილით კი არ ეგებება მას, არამედ ამ ღიმილშია მთელი პოეზია, იდუმალი ბრწყინვალეობა. პოეტისათვის როგორც ერთია მზე, ასევე ყოველივე ერთიანია ამ მზის – ქვეშეთში, რომელიც სიყვარულის „აშიკა-დაა“ მოვლენილი:

„ოქროს ცეცხლით ფრთებგაშლილი
აღმოსავლიდან –
დასავლით
და მაღრიბიდან – მაშრიყით,
მზე,
ცას სიყვარულს ასწავლის,
რადგან არს მისი აშიკი.“

მართებულად მიგვანიშნებს რევაზ სირაძე, როცა წერს: „...ადამიანს აქვს უნარი განიცადოს სულიერი ნათელი, ბრმა ჰომეროსი შინაგან ნათელს განიცდიდა, მას ხედავდა გონების თვალით“. ეს ნათელი „სულითა საცნაურია“, პლატონი ხილულ ნათელზედაც მსგავს რაიმეს ამბობდა: თვალს იმიტომ

ძალუძსო ნათელი, რომ თვალი თვითონა ჰგავს მზეს, თვალს თვითონაა აქვს თავისი ნათელი. ეს მისი შინაგანი უნარია. თუ თვალში არაა ნათელი, ის ვერა გრძნობს გარეგან სინათლეს. ასევე თუ სულში არაა ნათელი, ის ვერ გრძნობს სულიერ სინათლეს. სულიერი ნათელი ახლავს ხილულ ნათელსაც, მას მხოლოდ ზემხედველობა შეიგრძნობს.“

ვაჟა ეგრისელის პოეზიის საერთო კოლორიტია ადამიანის შინაგანი სილამაზე, სულის სინათლე, ჰუმანურობა. მზის პოეზია, უბრალოდ ხელოვნება როდია, არამედ შინაგანი ცხოვრების საიდუმლოების გამოხატულებაა. მის პოეზიაში მზის ხატება ადამიანურ ნიშან-თვისებათა კატეგორიებშია წარმოდგენილი, ოღონდ ღვთაებრიობის წმინდა შუქით აღბეჭდილი:

„თენდება ისე უხმაუროდ,
ისე უბრალოდ,
მზე ამოდის თუ..
შენ ხარ უფალო.“

ვაჟა ეგრისელის ღირიკულ ღექსს, უდაბნოში გზააბნეული კაცის ჩვენებებივით უზარმაზარი მირაჟები ახლავს. რა მართებულად ბრძანებს თამაზ ჭილაძე: „ნამდვილი პოეტები უჩინარი გზებით აპოეტურებენ ჩვენს საგნებს და ყველა კარგად წაკითხული და გაგებული ღექსი ახალი საფეხურია ადამიანის

საერთო ცოდნის მწვერვალისაკენ. ამით გამოისატება სწორედ პოეზიის შემეცნებითი ხასიათი.“

ვაჟა ეგრისელის პოეზია შემოქმედების მარად-
ჯამს დაუკმაყოფილებელი ჟინითაა გაჟღენთილი.
მზის სასწაულით განცვიფრებული პოეტი გამუდმე-
ბით ახალ-ახალი სასწაულების მოლოდინით ცხოვ-
რობს. ვაჟა ეგრისელის პოეზიის მთავარი თემა სამ-
შობლოა და ყოველი ლექსი სამშობლოს განუმეორე-
ბელი მშვენიერებითაა შთაგონებული. სულჩადგმული
ბუნება უღევს საფუძვლად მის პოეტურ სახეებსა და
მეტაფორებს:

„ცას რომ შევხედავ,
გაიღვიძებს ჩემში
უფალი,
და სიხარული მდის ალაზნებად,
მზე მშობლიური ისე მათბობს
როგორც მათბობდა,
ვითარც ადრე მიიზლაზნება
ქედებზე სანთლებ დანთებული
ჯოგი მნათობთა.“

ვაჟა ეგრისელის ეთიკურ კოსმოსში მზესთან,
მნათობთან, ცისარტყელასთან დაპირისპირებული სი-
ვრცეა ღამე, უდაბნო, წყვილიაღი, უკუნი. პოეტის მი-
ზანი ვარსკვლავების ოქროს ბეჭდებით ცისკენ სწრა-

ფვაა, რამეთუ მისი იდეალია მზით, ვარსკვლავებით, ზეცის ნათლით განათებული სული.

ცისქვეშეთი უფალს, ვარსკვლავეთს შესტირის და თხოვს მარადიული კითხვის: „ყოფნა, არყოფნას, საკითხავი აი რა არის?“ (შექსპირი) ახსნას:

„ცა თავს გვაწონებს ვარსკვლავების
ოქროს ბეჭდებით,
გაკრთება ელვა და იღუმალი
ისმის ჩურჩული.

სად ხარ უფალო!
შენ შემოგტირის ცისქვეშეთში
ბაგე მღუმარი,
ყოფნა არ ყოფნა, გზა უგზო
და კვალი უკვალო“.

და მაინც, უნდა ითქვას, რომ პოეტის ზიარება კოსმიურ სამყაროსთან არასოდეს არაა მოწვევითი ზნეობას, ვალდებულებებს, მედიტაციის სულს.

„ადამიანებს, კანონის გარდა, კიდევ სინდისიც გააჩნიათ და სინდისის მოთხოვნილება უფრო დიდია, ვიდრე მოთხოვნა სამოქალაქო კანონებისა... ჩემს მოქმედებაში კანონის ნებართვას კი არ ვიმძღვარებ წინ, არამედ სინდისის ბრძანებას ვასრულებ“ ბრძანებს ცნობილი მეცნიერი გურამ შარაძე. ეს სიტყვები მთლიანად მიესადაგება ვაჟა ეგერისელს, რომლის

პოეზია სიმართლისა და სიკეთის ჭეშმარიტი დაღა-
დისია.

ვაჟა ეგრისელი მებრძოლი ფანტაზიით სულ-
დგმულობს და მთელი არსებით ცდილობს არ დაარ-
ღვიოს სამყაროს ჰარმონიულობა, ოღონდ თავად უნ-
და იყოს ამ სამყაროს ორომტრიალში. მისი სათქმე-
ლის ბუნებრიობა ნათელი, კაშკაშა ფერებითაა გა-
მოკვებილი და ემოციურობით დამუხტული, იგი
მკითხველის გულამდე ერთგვარი ინტიმით აღწევს
და თავის ადგილს ოსტატურად იმკვიდრებს.

და მაინც, ჩემი დრმა რწმენით, ერთ ყველაზე
დამახასიათებელ თვისებად აღიქმება კონკრეტული
დროის, სივრცისა და მოქმედების ანუ ქრინოტოპისა
და თავად პოეტის მიმართებათა ერთად თავმოყრა,
რაც გვაძლევს განსჯისა და განზოგადების საშუა-
ლებას და მსჯელობათა ინიციატივის გზით გარკვე-
ულ დასკვნამდე მივდივართ:

„როცა ვერაფერს დაგაკლებს
წლები...

ო, მაშინ განრისხდებიან
ყოვლის მუსრაგი საუკუნენი,
მაგრამ შენ თითსაც ველარ გახლებენ.
ასე ჩაივლის ათასწლეული...
ცაში ღმერთებთან დაესახლები
მიწად კი არა,

საქართველოს ზეცად ქცეული“.

ასე აშკარად ჩააქსოვა თავისი მამულიშვილური და მოქალაქეობრივი აღტყინება და მორალური სიწმინდე, ზნეობრივი სიმაღლე, უსასრულო ოცნება სამშობლოს გადარჩენისა...

ეროვნული სულის, ეროვნული ფესვების პოვნას, საუკუნეთა დიდებული კავშირის საიდუმლოების ძიებას და ყოფნა-არყოფნის შექსპირისეული კითხვის პასუხზე გაცემის გზას მთავარისაკენ მიჰყავს პოეტი და პოეტური ფუნჯის მკვეთრი მონასმით იქმნება წკრიალა აკორდები პოეტურ პანოზე, ოდესღაც განცდილი და ფანტაზიაში შემონახული რეალობად იქცევა მკითხველის თვალწინ.

„დამბას კი

არა

სიყვარულის ზღვარს გადავედი.

პარას ჭალაში ძეწნებმა კვლავ

მხრები აწურეს,

როს აქ დარჩენილ ბავშვობას ვუხმე.

სობის წყალი კი

ტანს მთარწევს

ვითარც ქალწული

და კრძალვით აჩენს

ტაღლების თეთრ

და მაღალ მუხლებს.“

ამ ლექსში საოცარია ის პოეტური სასწაულმოქმედება, რომელიც სიყვარულით აერთებს ცალკეულ სახეებს, სურათებს, განცდებს, ფიქრებს სწორედ ესაა იდუმალი ხმა პოეზიისა, რომელიც მოკრძალებით შემოდის სულში და თავისი შინაგანი სიწმინდე და მღელვარება შემოაქვს.

ასე მგონია აქ, თითქოს ბავშვობის სანუკვარი სიზმრების ხორცშესხმა, მკითხველის მესხიერებაში სამუდამოდ აღბეჭდილი:

„ხობის წყალი კი
ტანს მთარწევს ვითარც ქალწული“.

ციალა მუსხია

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი, აფხაზეთის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი.

*ნაწევები წიგნიდან – სასწაული და ფანტაზია
(ფიქრები ვაჟა ეგრისელის პოეზიაზე)*

გაგრძელება შემდეგ ტომში

ორეულები

ზღვის ღელვისგან გამორიყულო,
თმა გაბურძგვნილო,
ოდნაჲ შეშლილო,
ფრენის ვნება მორეულებს;
მე, თბილისის –
ბულვარებში
ხშირად ვხედები ორეულებს.

1979

ალბატროსის და ფლამინგოს

მაშრიყიდან –

მადრიბამდე,

რომ ისმოდეს დილა სისხამ

(ცამ და მიწამ რომ გაიგოს).

ლექსმა უნდა,

ოქროს ფრთები

გამოისხას,

ალბატროსის¹ და ფლამინგოს².

1989

¹ – ალბატროსი – (ფრანგ) – ზღვის დიდი ფრინველი

² – ფლამინგო – (პორტ) – წყლის დიდი ფრინველი

შვიდი, შვიდფერი აურა

რაც რომ გადის დრო და ხანი,
ცისარტყელად გმოსავს პრანი¹,
და სამყარო ჩანს ედემად.

შვიდი,

შვიდფერი აურა,
თავს გებურვის დიადემად².

2015

¹ – პრანი – სასიცოცხლო ძალა

² – დიადემა – (ბერძ) – ძვირფასი ქვებით გაწვობილი თავსახვევი ან გვირგვინი – უზუნაესი ქურუმების (მეფეების) ხელისუფლების ნიშანი

მეზავრობა ასტრალური

საამოა ქარიშხლის
მსუბუქ ფრთებით მარადის,
გაქროლება –
აღური!
და უცხო პლანეტებზე –
მეზავრობა ასტრალური¹.

2009

¹ ასტრალური – (ლათ) – ვარსკვლავისებური, ცის სხეულებთან მისტიკურად დაკავშირებული

ბალახტიკა – დოლაბი

ცათა იქით _

ცის სიშორე

იქ, არყოფნის ქარიშხალმა

მიარბია...

მოარბია...

და ვხედავ ცას გულგაღებულს.

გალახტიკა¹ –

დოლაბია

და ფქვავს მნათთა ოქროს ღერდილს.

1960

¹ გალახტიკა – ასეულ მილიარდობით ვარსკვლავითაა “დასახლებული”.

ისმის მგონის ჩურჩული:

“არ-რა ყრია მოსვლაში,” –
ეს სიტყვები სიცოცხლეს
ფიქრთა მწვერებს მიუსევს...

გააჟრუოლებს საფლავეში –
ქართველ ილო მოსაშვილს
და ფრანგ ალფრედ მიუსევს.

1950

შავი არაგვი

საღკლდეებს შუა შავი არაგვი,
მოჯადოქრობდა და
ცივ ნიავს არ იკარებდა.
მხრებზე ეყარა მნათთა არილი,
და...
ანანურის ციხის კარებთან –
მთვარე შემოგვხვდა
თამარ მეფის
სპასალარივით.

1963

პოეტებს მეცხრე ცის თაღზე
უღვათ ოცნების კარავი,
თუმც უჭირთ იმის გაგება –
ფარვით თუ
დაუფარავად,
მათ რას უმზადებს განგება.

1959

უსაზღვრო და უსამანო
ცაში,
მზის ფრთებს რომ ვერ გაშლის.
რაღა ვუთხრა მე იმ პოეტს,
რომელიც აქ ყოფნის ზღვაში,
ნავსაყუდელს –
რომ ვერ ჰპოვებს.

2001

პოეზია

ჰომასა და ჰამოას,
რადგანაც ეზიარე,
მიტომაც გეჩვენება საუკუნოდ
წამები.

შენთვის პოეზიაა –
ძველი საათაბაგო,
ოქროს საერისთავო
და დიადი სამეფო.

2012

**ხილვა: ბალახტიკის გარე
სამყარო**

პლანეტები ირევა,
ვით ფუტკარი ნაყარი!
კლება არა,
არის მნათთა მატება...
მოცულობით გალაქტიკა –
(ვით ჩემ ფიქრთა სამყარო)
დედამიწას ათასი
მილიარდჯერ,
უფრო აღემატება.

1964

ოკეანე და ტეტილა

ქაოსიდან ამოსული
მთვარე ცას რომ დაეკიდა.
იმ ღამიდან თუ
იმ დღიდან,
კოლხი თავის ღმერთად თვლიდა –
ოკეანეს¹ და
ტეტილას².

1966

¹ ოკეანე – ღმერთთა ღმერთი.

² ტეტილა – ქალღვთაება.

შ ა ტ ი ლ შ ი

ფშავ-ხევსურეთის ქედები,
გვიქნევენ თოვლის მარაოს
და...
ლეგენდების საფქვავი,
იქნებ,
ჩვენს წისკვილს ეყოსა.
“გვიამბე, ელიზბარაო,
რა ამბავ მოხდა ელოსა”...

1961

აღსდექ!

ამზევი!

ძევილი კოლხეთი!

შენს, მივიწეებულ იბერიას,

უნდა მოხელო!...

1960

ოსკ ბაბილონის გოდოლი

ზე-ცისაკენ უხმობდათ –
 უფლის ნახვის სურვილი
 (ცხადი იყო ყოველი.)
სანამ აერეოდათ ენები...
და მერე ავსულებმა,
 ლეგენდებში შეფუთვნეს!!!
 ბაბილონის შენება,
სხვას არავის!
 ქაღდეველებს ეკუთვნით.

1984

**ხილვა: დემოკრიტი,
ეპიკურე და რუნო**

სამყაროს, ვით დროს და სივრცეს,
არც ბოლო აქვს,
არც საწყისი,
დმერთი არა, ბუნებაა იქ მეუფე,
აი, ეს რომ არ გაეგო
კეისრის და მეფის ყურებს,
სულ ამაზე კანკალებდნენ:
დემოკრიტეც,
ბრუნოცა¹ და
ეპიკურეც.

1961

¹ ჯორდანო რუნო 1600 წელს ინკვიზიციამ ცოცხლად დაწვა კოცონზე.

ენბური

ევფრატის ნაპირთან მდგარი,
შენ ხარ ტაძარი “ენგურის”
ჯერ კიდევ ქრისტეს მოსვლამდე –
ლოცვით კარი რომ შეაღე.
შენც, ვით დანტეს ცად გეგულების,
“უფლის ბაღიც და მებაღეც”.

1959

სიღიაღე ეხნატონის

“ფსალმუნების” ნათლის სვეტი,
ძველ კოლხეთის –
წვედიაღს ავსებს.
წარსულისკენ ეს ნახტომი,
არ ვიცი, რად მიამსგავსეს.
სიღიაღეს ეხნატონის¹.

1991

¹ ამენჰოტეპ IV (ეხნატონი) ეგვიპტის ფარაონი (ძვ.წ. 1370-1353.)

სული წინაპრის

შორ წარსულიდან გადმოსვეწილი,
ქარიშხალი თუ
სული წინაპრის,
პონტოს ტალღებში ისევ
აშარობს...

სურს: კოლხურ ცაზე ალბატროსივით
უზარმაზარი ფრთები
გაშალოს...

1960

შენ ხარ სამყარო

პლანეტები და გალაქტიკები –
მილიარდობით ვარსკვლავებით
დასახლებული,
ჰევაგის, ვით ტოტი იასამანის...
ერთ მშვენიერ დღეს
უნდა აყარო!
რადგანაც, ჩემო,
შენ ხარ სამყარო...
უსასრულო და
უსამანო.

1960

ჰა, “კოლხური ფსალმუნები!” –
სიბრძნის ქვაზე,
აზრის ლესვის,
არ არსებობს სხვა საღარო.
ხმალშემართულ –
ქართულ ლექსის,
დიდო ამირსპასაღარო.

1994

ვია დოლოროსა

ლოცვის ქებით მოკირწყლული,
გოლგოთისკენ მიმავალი,
გზა მიელის ბოლოს მგოსანს,
“ვია დოლოროსა”*

2001

* ვია დოლოროსა – ვნების (ტანჯვის გზა)

მისთვის,
როგორც პოეტის,
ცაა – წიგნი გაშლილი
და წერს ოქროს მზის ხელით.
განმკითხველი?! –
იციცხლე!
მაგრამ არ ჰყავს მკითხველი!!!

2017

ვარსკვლავები

დილაძდე სულ იცინიან

ღამეებს და ცივ სიშორეს...

(ზოგ-ზოგი კი თავს კვლავ ირცხვენს)

ვით უძლებენ ეს ქალწული

ვარსკვლავები

ამდენ სინათლეს და სიცხეს?!

1964

* ზოგი ვარსკვლავისთვის ზედაპირული ტემპერატურა 2-3 ათას გრადუსს არ აღემატება. ზოგის კი 20-25 ათას გრადუსზე მეტია.

ხილვა: სიმონ კვიციანი

გოლგოთისკენ ჯვრის ზიდვაში
როგორ შევლის ღმერთკაც
ქრისტეს.

ვხედავ: სიმონ კვიციანს.
და... მადლდება ისიც –
ცისკენ,
მისი სულის ჭირიშე.

1960

ოკეანე და კირკე

ზღვისკარად რომ დამდგარიყვნენ,
მთები,
ყოფნა ღირდა ამაღ.
საქართველოს ცის დარაჯად
დგანან კავკასიის მთები,
ვით სიცოცხლე
და იმედი.

ოკეანე –

არის კოლხთა ღმერთთა მამა!
და... კირკე კი –
დედა გახლავთ აიეტის.

1965

წიწამური და კრწანისი

კიდიდან-კიდით გაისმის

ყივილი შეუწყვეტელი

ვაჟას არწივის მართვეთა.

– წიწამური და კრწანისი –

არის “გოდების კედელი”,

ადამის მოდგმის ქართველთა.

1966

მეტაგალაქტიკური

ზეცა უფლის სახლია,
მთვარის ვერცხლის აივნით,
მნათთა ოქროს რიკულით.

სხვისთვის იქსი...

და შენთვის –
მეტაგალაქტიკური.¹

1964

¹ სამყაროს ის ნაწილი, რომელიც მისაწვდომია მოსახილველად

ფიქრი ორიენტალისტა¹,
სხვა მითს არ იკარებდა
(რადგან ბლავილს ისმენდა
ზღვიდან ოქროს ვერძების).

“ადამ კადმოს” – პირველ კაცს,
“კავკასიის კარებთან”² –
ძველ კოლხეთში ეძებდა.

1961

¹ – ორიენტალისტი (ლათ) აღმოსავლეთმცოდნე

² – “კავკასიის კარებთან” – ნიკო მარი

მთათა საფეხურებით მავალს
ღმერთმა მოგხედა,
აღბათ “მიჯნურთა ცნება”
არის ამის მიზეზი.
მიხარია, რომ გხედავ –
ამაღლებულს და
მორჭმულს –
სათნოების კიბეზე.

2015

ბერთის* სახარება

ვინმე “ცოდვილ იორდანეს”
მინაწერი არშიაზე წიგნზე –
“ბერთის”:
“მართლად იტყვის მოციქული,
შიში შეიქს სიყვარულსა”,
რომელიც ჩემს –
“ფსალმუნს” ერთვის.

1973

* ბერთის სახარება – X ს.

ძეო ადამის

ქვეყნად სიცოცხლედ რადგან
მოხვედი,

ძეო ადამის! –

სულ იქნები...

არ დამარცხდები!

რადგან სამყარო უსამანოა,

“უსასრულო და

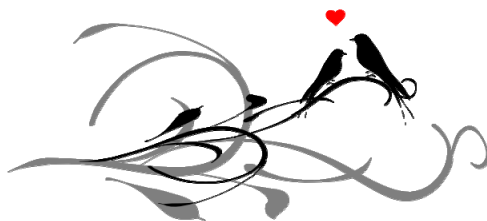
აურაცხელი”.

1964

ზღვიდან ამოდის ღრუბელი
და თმას გზადაგზა იჩეჩავს...
– უმაღურია გამჩენის!
მთვარე ცის თაღზე –
ისე ჩანს,
ვით ბორცვზე თოვლის ნარჩენი.

1960

შთაგონების არწივმა

მისი ყველა იმედი,

განიტაცა ზეცაში,

ისე,

ვით განიმედე!

საიდანღაც ხმა ისმის:

– ბედისწერას დანებდი!

ცა – გფარველობს თავისი

გრძედითა და განედით!

1967

ოსკ ლოინი

ფაზისს დაჰყურებს

დარდისაგან მოვარე –

სნეული

და მაინც ხვალის მოიმედა.

თუმცა გავიდა –

სამზე მეტი ათასწლეული,

რაც რომ კოლხეთი –

ელის მედას.

1960

ასი მზე

აღსაგლიდან დიღ-დიღით,
მესმის ხმები საარის
და მზის იქით ასი მზეა.

მეც, ისე, ვით ასიზელი,
ვამბობ – გალაქტიკის იქით
მილიარდი ცა არის...

1960

ხილვა: ნაბუქოდონოსორი

ირგვლივ ღამე მოქსოვა,

კივილია...

და ზარი...

– ო, ეს ნაბუქ*... ნოსორმა,

გაასწორა მიწასთან,

სოლომონის ტაძარი...

1968

* ნაბუქოდონოსორი – ეგვიპტის ფარაონი (ძვ. წ. 586 წ)

N-ს

ჩემო,
შენი “მგოსანი”,
ვინაც ზღვა ვერ ზიდა,
ნაღდი პოეზიიდან –
 ისე,
 ისე შორს არის,
ვით პლუტონი მზიდან.¹

2014

¹ პლუტონი – მზიდან ექვსი მილიარდი კილომეტრის დაშორებით იმყოფება

იერუსალიმში

ვუხმობ “გოდების კედელთან” –
 ბიბლიური “ფსალმუნებით”,
 აპოლონის სახილველად,
 დიდ პარნასზე რომ ავლენ:
 ჰალეესა და
 ჰანაგიდის,
 ორ ეზრას¹ და გებიროლს,
 ემანუელ რომაელს.

1983

¹ ორი ეზრა – იგულისხმება შუა საუკუნეების ორი დიდი ებრაელი პოეტი: მოშე იბნ ეზრა და იბრაჰიმ იბნ ეზრა.

ელვა

ელვა არა,

სულია,

მზით ნაშობი ქართული,

რომ შოორეულ წარსულის

წყევლიაღში რომ იურვის...

აღბათ იქ ეგულება

დედა: კოლხურ-ლაზურის –

ჭანურ –

იბერიულის.

1975

ჰომილიები

ცად აღუვლენ უფალს ღოცვას,
რადგან სატანათა ჯარი,
ბრძოლებით სულ მოვილიე.
ესლა ვზივარ –
ბნელ სენაკში
და ნათელს ვფენ ჰომილიებს.*

1999

* ჰომილიები – (ბერძ) ესაუბრობ. სამღვდელო პირთა მიერ წარმოთქმული მოძღვრება-ქადაგებანი

ხილვა: რობაიები და სონეტები

ხაიამის “რობაიებს”

ღვინის ცეცხლი უკილიათ...

პეტრარკასა და

ვივალდის

“სონეტებს” კი შორით ვხედავ –

ჩასაქრობად მივარდნილს.

1963

60 000 000

შარბათივით ტკბილ ცხოვრებას,
ველარ ჩავატანე გემო,
ვარ სიცოცხლით ხელშეკრული.

რადგან ჩემგან –

შორს ხარ, ჩემო,

როგორც მზისაგან – მერკური.¹

1959

¹ მერკური მზისაგან 60 მილიონი კილომეტრითაა დაშორებული

ალგორითმები

გწამდა უფლის ხატება,
რადგან ჯვარცმას ელოდი.
მიტომ იუდეველთა ცბიერ
ამბორს ითმენდი.

შენი ფიქრი სხვათა ფიქრს
ასჯერ აღემატება.

“კოლხური ფსალმუნები” –
არის ალგორითმები.¹

1974

¹ ალგორითმები (ფრანგ) – რაიმე ამოცანის ამოსახსნელად საჭირო მათემატიკურ მოქმედებათა ერთობლიობა.

აპოთეოზი

მთვარის ბორცვზე ღრუბლები
ირევინ შავ-თეთრად,
ვითა ცხვარი თეოზე
და ღამეებს შენსავით ისევ
თეთრად ათევენ...
მთვარის ყდაში ჩასმული
შენი “იქმენ ნათელი!”¹ –
სიყვარულის და რწმენის
არის აპოთეოზი.²

2018

¹ – პოეტის ათასგვერდიანი ლირიკული ლექსების წიგნი

² – აპოთეოზი (ბერძ) გაღმერთება

შენი წიგნი დევთა დიდი ქვაბია,
ძველი არა,
ახალი,
სადაც მოვრალი დევების
ისმის აყალ-მაყალი,
რადგან სიძე არა ჩანს
და არც მისი მაყარი.
შეიძლება დევთა სახლს
პატივი რომ აყარეს.

1968

**ნისლეული ანდრომედას
თანაგარსკვლაველი**

ჩემო,
შენი “ფსალმუნები”,
ვითა ჰგვანან ანდრომედას ნისლეულებს
(იქაც... აქაც...)
გარდახვეწილთ ღამის იქით...
მნათთა “ლაქად”, –
სიშორეს და გალაქტიკებს
მისეულებს.

1995

მწუხრის ქვაბში მზე ჩასული,
ვითა ბაღლი, ელოდება
ზე აყვანას.
მაგრამ არრას ამბობს მათე
და არც ლუკა:
ხელში როდის აიტატებს:
“ზედა ყანა”,
“ქვედა ყანას”
და როდისღა ეშველება ამ ქვეყანას!!!

1964

ცეცხლითა ვარ მონათლული
არა მღვდლის ან
დიაკვნის.
დავემალო რომ მის თოლებს,
ერთს გთხოვ, ჩემო,
ზღვად მისროლე!
– მშფოთვარე ზღვა მიაკვანებს.

2016

✠

კოლხ-ეგერ-ქასქეპი

ჯერ როდის...

ძველ ათასწლეულთა

იქით...

უამს კოლხ-ეგერ-ქასქეპის!

“ია” და “აიას” გვარ-ტომი

გვარტომობს.

და ჩემიც იქ არი...

ვაჟა ვერისელი, ბატონო!

1988

ცეფეუსი VV”2

რვაასზე მეტი გაზაფხული
მიიღია, ვითა ბინდი...
(ვერ დაუდო ჟამმა კვანტი).

მზე კი არა,

სულ გიგანტი* –
ვარსკვლავია რუსთაველი,
მილიონჯერ მზე დიდი.

1966

* გიგანტი ვარსკვლავები მოცულობით ათეულ მილიონ-
ჯერ აღემატებიან მზეს, ხოლო – ცეფეუსი VV”2 – ვარ-
სკვლავი მილიარდჯერ უფრო დიდია მზეზე

მძიმე ჯვარს კვლავ ეზიდები,
თავს გვირგვინი გადგას
ეკლის
და გოლგოთის იმ გზას მისდევ,
ორზე მეტი ათასი წლის –
წინ
რომ გაიარა ქრისტემ.

1964

ფსალმუნთ წიგნი

ვარსკვლავების არის ცვენა,
და მზე მაღავს –
ოქროს გვირგვინს,
ღრუბლები კი ირევიან –
ცად ეჭვივით.

შორს,

მიუვალ მწვერვალზე ძევს
ფსალმუნთ “წიგნი
შვიდი ბეჭდით დაბეჭდილი”.

1991

ხილვა: აქილეუსი და ღიომიდე

შოთრეული ნაშეირი

ხარ “აიას” და “ეასი”,

იბრძოდე და სძლიო ბინდებს.

და ვითა გმირ ენეასის

მტრებმა თავი ზედ დაგაკლეს.

აწ ვერაფერს

ვერ დაგაკლებს

ვერც პელაზგი აქილეუსი,

ვერც ბერძენი ღიომიდე.

1966

მზე და მთვარე

საუკუნე საუკუნეს,
და დღეები დღეებს
მისდევს –
უამთა ზღვას რომ ერთვიან
ბნელ სამყაროს ნათელს
რომ ჰფენს,
მზე –
უფლის ძე გახლავთ ქრისტე,
მთვარე – მამა ღმერთია.

1962

ოსკ კოლხეთი

რომ გიყვარდეს თვისტომი,
თვით უფალი გაკისრებს!
ქვეყნად მიტომ მოხვედი.

და...

როს წახვალ, კოლხეთი,
ვიცი –
მოგისაკლისებს.

2017

ჩე გოლა

ერთი და ორი კი არა,
სამასსამოცდახუთი დღის,
შენ ერთი დღე ხარ ნაკლული
თეთრ მთაზე, ვით გოლგოთაზე,
უფლის “კრაფი ხარ
დაკლული”.

2017

სამოთხე, ჯოჯოხეთი

საწუთრო –

ჯოჯოხეთია: წვიმა,

თოვლი,

ქარ-ბორია,

მაგრამ, ჩემო!

ერთი გწამდეს:

სამოთხემდე გზა შორია,

ვითარც მზიდან –

პლუტონამდე.

1990

სამარადისოდ ბნელი ნათელით,
ღამის წყვდიადი სანამ ინათებს!
მიმწუხრი ზეცას რიურაუს ასწავლის...
ჩვენ,
თავს დამხობილ დღეებს
მივათრევთ, ლოკოკინას ნიჟარასავით.

2017

ბედის წიგნი

მეხმა გაარღვია ცის კიდე,
მეორედ მოსვლაა ქვეყნად –
მოხეტიავეს წვიმა და
თქეში...

“ბედის წიგნია”¹ თუ “კოლხური
ფსალმუნები”,

მამა ღმერთს რომ უჭირავს
ხელში!

2011

¹“ბედის წიგნი” – “აპოკალიფსი და დღევანდლობა” – (11,408).

ჩე ბოლა, მთაწმინდა

წუხილის და სიხარულის –
ყვაგილობენ ცად ბაღები,
ღამეები არ ილევა...
ჩე გოლაა¹ – თეთრი,
როგორც ამაღლება,
მთაწმინდა კი არის შენი გალილეა.²

1981

¹ – ჩე გოლა – თეთრი მთა

² – გალილეა – ქრისტეს ამაღლების შემდეგ მოწაფებთან შესხედრის ადგილი

მყინვარი

ღამით მსრებზე აცვივა
მნათთა ოქროს ნაფშენევი,
თერგის გრგვინვა მოესმის,
ვითა ხმა ავთანდილის.
ქალწულ მყინვარს ამშვენებს,
მთვარის თეთრი საყურე,
ყინვის ბროლის მძივები
და სიცვიის მანდილი.

1961

უცხო მატერიები

პლანეტები კომეტებს

სიშორის და

სინათლის

წლებს კვლავ ათეღინებენ...

და... სამყარო სავსეა

უცხო მატერიებით.

1966

თეთრი საფლავი

ძველ კოლხეთის მგალობელს...

(ვით ხელმწიფე ან მარეს¹,
მზის ხსოვნაში დამფლავენ!)

ჩე გოლაზე – თეთრ მთაზე
გამითხარეთ სამარე,
რომ ერთადერთს,
ვით პოეტს,

მქონდეს თეთრი საფლავი!

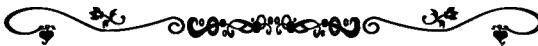
2017

¹ – ან მარე – (ვის კაცი) კოლხეთ-ქიმეთის
(ეგვიპტე) ხელმწიფე (5185-5120 წწ).

მოვალთ ტირილით...
შეკრულ მუჭებით...
რომ ყოფნის ველზე დავცეთ კარავი
და მიუწვდომელ ზეცის კამარას,
ვით დედის კალთას
ვებლაუჭებით
და... ღამით ვავსებთ
დღეთა სამარეს!

2016

ბრაალის ერთბულო რაინდი

სფეროებს

და პლანეტებს,

ვით მეზობლებს

შეუვლი

და სამყაროს აალებ.

ცის ბინადარს ქვეყნად მეტი

რა გინდა.

სუთი ათასწლეულის

მერეც რჩები

გრაალის –

ერთგულ მცველად

და ერთადერთ რაინდად.

2017

ორი იოანე

(გარიანტი)

ათასეული წლის მერე,
სანთლებს ღოცვად აუნთებენ
და ცოდვილ სულს –
მათ მისცემენ –
ორ ბრძენთაბრძენ იოანეს:
ერთს –
ღვთისმეტყველს
და მეორეს – ნათლისმცემელს.

1967

პირველი მერცხალი

გაზაფხულის წვიმები

სოფლის შარას რეცხავენ...

ადრე მოფრენილი

ისმის ტკბილი ჟღურტული...

და ბოძმა ბოძს –

მერცხალი,

ესროლა, ვით შურდული.

1958

ლტოლვა

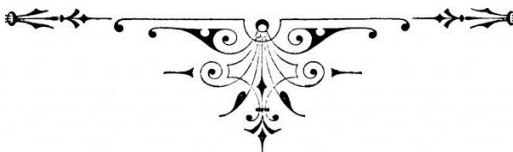
ღამის იქით მოსცურავ,
“ბრასითა” და
“მხარულით”,
მზისკენ მარად იურვი,
რომ იხილო ფარული
წამში მარადიული.

2017

“ნუ განმაშორებ საფარველსა შენსა”
ყოველდღიური ღოცვა
განთიადის ფეხისხმას
ვარსკვლავები შიშობენ,
ბნელი ნათლით დაფარეს...
და ქათქათა ღრუბელი
მივამსგავსე
ღვთისმშობლის –
მარიამის საფარველს.

1967

ხსოვნის პარადიგმები

აქ ჯვრები და ლოდები
ერთმანეთის მსგავსია
და, სიკვდილო, დარაჯად
კართან მარად იდგები.
სასაფლაო სავსეა –
ხსოვნის პარადიგმებით.

1960

სამება

უშბას,

შხარას

და თეთნულდს,

ვით ტყუპისცაღ სამ ტიტანს,

საქართველოს ზეცისთვის

ქვე-შეუდგამთ მხარ-ბეჭი!

და შენ ნუ დაეჭვდები,

რომ წიგნს, შვიდგზის დაბეჭდილს,

შენ ახსენი შვიდივე

საიდუმლო ბეჭედი.

1993

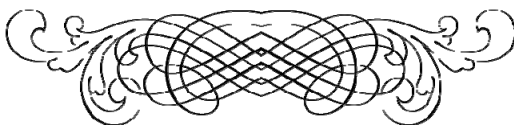
კოლხ ხალიბთა მოდგმა ხარ,
კაცი რკინის მკვნეტელი
და სიყვარულს “მეყვარი”!
უხილაგად...
“შეფარვით” –
“ფარდის მიღმა მჭკრეტელი”.

1977

ზღვა კოშკია გრაალის,
სად ანთია სხვა ცეცხლი
და აუღის სხვა ალი.
...ბრუნავს უამთა მორევი,
ეხეთქება ცის კიდეს...
საშიშია ორივე,
ზღვის ღელვაც და...
სიმშვიდეს.

1979

სხვა სიბრძნე ფარული,
ის ხილვები,
ის აურა,
იქ სხვა ცეცხლი ტრიალებს,
შენც,
ვით ტერტულიანე,
ლაპარაკობ იგავურად.

1969

მეცხრე ციდან მოსული

ღელვა აღარ იღვება

იმ ზღვისა და

ამ მთისა.

წყვილადში რომ იელვა –

“სანთელია ნათლისა”*.

1971

*“ნეკმირებული ძლისპირნი” (გვ. 323)

შამბალა და ჩე გოლა

დღისით მზე და ღამით კი
იდუმალი მთიები
თავზე ლოცვად ადნება...

(შენ კი შორი გეგონა!)

ესლა შენში ბინადრობს:

ამირანტის შავი მთა,

ჰიმალაი,

ანდები,

შამბალა და ჩე გოლა.

1971

ყოფნა რაა!

არყოფნა კი,

ლეგენდად და გიჩანს მითად!

ცვივა წლები ხეს საქსაულს.

და მოელი სიკვდილს

ვითა,

უდიადეს დღესასწაულს.

2017

ფრთას შეასხამს განგება
შენს მზით მოსილ განზრახულს,
და ლოდინში დღეები
არ იქნა, არ იღვევა...
და ვით ალიგიერი,
ელი სულისმილევით
“მარადიულ გაზაფხულს”.

2017

დანიელი,
ესაია,
ზაქარია

უფლისაგან ხელდასხმულნი,
რომ ხედავდნენ
სატანათა ნაშვიერებს,
ისევ ჩვენთან, აქ არიან:
იოანე ღვთისმეტყველი,
დანიელი,
ესაია,
ზაქარია.

1968

ათასეულ წლის მერე,
ბნელი სათოფურიდან –
მიტოვებულ ციხეთა
თვალდათხრილი წარსული –
ჩუმად გამოიხედავს!

1969

შენთვის სიბრძნის მოსახვეჭად,
შენმა ზესთა მფარველებმა,
ღღეებსა და
სდიონ ღამეს
და ვითარცა იოანეს,
“წიგნი უნდა შეგაჭამონ*”.

1973

* (გამოცხადება 10, 3-1)

პტოლომესეული

დღე ერთია,

მაგრამ შენ,

სფეროებს და პლანეტებს,

ასჯერ მაინც შეუვლი,

სადაც სული ბინადრობს –

პტოლომესეული*.

1964

წიგნი

ცისქვეშეთში გაფანტული –
კრაგი,
ერჯი და “ცხოვარი”,
რომელთ მუდამ შიშობს ველი.
წიგნი – გახლავთ ღვთისმშობელი,
და სიტყვა კი –
მაცხოვარი.

1970

აღუელენდა უფალს ღოცვას,
მასთან ერთად მცირე აჯას.
ეშმა რწმენას უბარავედა!
მაინც ქართველს ჰქონდა აბჯრად
სიყვარული
და იმედი –
სულ ეხურა მუზარადად.

1966

ბრძენნი იღუმალების
ღამის ჭიშკარს აღებენ,
რწმენის ცაზე რომ ავლენ,
იქ დახვდებათ ზაფხულის
მოყვავილე ბაღები,
რაც უეკარდა ღვთისმოსავ
იპოლიტე რომაელს!

1992

მნათთა სისხლით დაწინწკლული,
გაიელვებს ცად მერდინი,
წელი გადის ასჯერ ასი.
ის “ღვინო¹ დაწმენდილი”,
შენ –
პირთამდე სავსე თასი².

1974

¹ – ღვინო – ქრისტვა

² – თასი – მარიაში (ესაია წინასწარმეტყველი (თ.25,6
(5,91)

კოლხეთი

ათასწლოვით ნაშენები –
რწმენის კირით და
აგურით,
წარსულია –
მომავალი.
პონტოს ზღვისკარად დარგული,
ვენახია რტომრავალი.

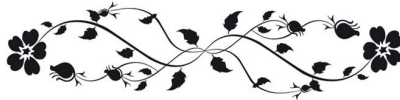
1960

ოცდაათგომეული

ოქროს თითით წიგნს ფურცლავ და
სიტყვას ესაღბუნები,
კოცნი ცრემლმორეული...
ცას წუხს “კოლხურ ფსალმუნების”
ოცდაათგომეული.

2017

ვარსკვლავების ოქროს მარცვალს
მთელი ღამე ფქვავედა მთვარის
გელაზი

და დილით კი სისარულმა

იელვა:

– შენც ნადვის ხე დარგე მათა

მწვერვალზე,

ისე,

ვითა ბრძენმა ეზიკიელმა.

2016

ჰელიოსის ნაშიერი,
ელტივი ცას და
არა ხაროს –
ძველ კოლხივით და ხეთივით.
და შენს ბაღში ორივ ხარობს:
“ხე – დიადი¹”
და “ხე – ტკბილი²”.

1960

1,2 – (“ძველი იადგარი” – გვ. 439)

ბეო ადამის

იქნებ მზემ ახლოს არ მიგიკაროს,
ვითა იკარო,
და შეემატო ღღეებს ნისლიანს!
მაგრამ შენ იცი, ბეო ადამის,
ომების არა,
ეს დედამიწა –
მშვიდობის საბრძანისია!

1963

წარწერა ლოღზე

ახლა აქ ვარ!

სად მეუფობს

სიხუმე და სიმარტოვე,

მფარავს დავიწყების ხაესი.

არ ვიყავი მე ხომ ნოე,

რომ მეცოცხლა წელი

(ცხრა) ასი...

1964

შორეული ხმა გესმოდა –
 ქველ კოლხების
 და ინკების,
რაც გიწვავდა სულს, ვით ღავა!
 ჩამოსულს ცის ბილიკებით
 და ზღვის ზედაპირზე
 მავალს...

1966

მნათთა სასახლეებს შორის,
მთვარე მოჩანს,
ვით მიწური.
გული უწვრილდება ლოდინს.
ორიათასი მიიწურა,
რაც მაღალ მთას¹ –
მოწყდა ლოდი².

2001

¹ 1,2 – მთა – წმინდა მარიამის სიმბოლოა, ლოდი – ქრისტესი (ტ. მოსია, “სადუთისმშობლო სახისმეტყველება”, გვ. 98)

ორი ველი

ერთში ქართველის სული გოდებს,
და მეორე “ვაშას” ელის,
ქართველებმა მათ უწოდეს:
დიდგორს –

ველი გამარჯვების,
და კრწანისს კი –
“გლოვის ველი” (ფს. 64, 65)

1971

თურმე ძნელი ყოფილა –
ცხრა მთის,
ცხრა ზღვის
გადაღმა,
უფლის გადამალული –
სიბრძნის მარცვლის მიგნება,
მაგრამ შენ მიაგენი –
ვარსკვლავებით ნაწერი,
მზის და მთვარის
წიგნებით!

2017

“კოლხურ ფსალმუნებს” ელის,
უამთა მემატიანე,
მთვარისა და მზის იქით,
რადგან მასში ტრიალებს:
სიბრძნე მათემატიკის
და რწმენა კი – მისტიკის.

1994

კიდით-კიდუ ეყარა

მნათთა ოქროს მარცვალი

და ცის მწვანე მინდორი

იყო ზღაპრად გაშლილი,

როგორც სათეს-სახნავი.

მერე, როცა გემბანზე

მთვარის ანძა დაირწა,

ნისლეულში მზე იწვა,

როგორც მზეთუნახავი.

1958

თუ ისურვა,
უფლის რწმენა,
ცაში მნათებს დაატყვევებს!
თურაშაულს აქცევს პანტად.
“წარმოგზავნის თოვლს
მატყლივით”
და “თრთვილს ფერფლად
მიმოფანტავს²”.

1970

1,2 – ფსალმუნი 147,5,6

ჩე გოლა და ანდები

დღე-ნიადაგ როგორც მენდეს¹,
ექებ სული “განსაწმენდელს”,
და... კვლავ უცხო ადის ალი
მთებს და...

ლოცვად აღნება –
შამბალას და ჰიმალაის,
ჩე გოლას² და
ანდების.

1986

¹ ფრანცის მენდესი – ფრანგი პოეტი

² ჩე გოლა (მეგრ.) – თეთრი მთა (სამეგრელოში).

ასტროფალი

ვითარცა ზევსს¹ (პონტოს პირას),
 თხის რძე მზრდიდა
 და ურიდან გამოძევა,
 რომ სიცოცხლით ვიყო მთვრალი...
 და ლექსები აზრის რძიდან –
 მთვარესავით კვლავ ამომყავს
 და მიყვარს ასტროფალი².

2001

¹ ზევსი (ბერძ.) – ღმერთთა და კაცთა ღვთაება.

² ასტროფალი (იიზ.) – ლექსი, რომელიც სტროფად არ არის დაყოფილი.

მზე ქალღეური

სხეებმა იკითხონ, თორემ...

შენ კი, შორზე შოორეულ

წარსულიდან მოხვედი,

სად ქარი და ქოსი მეუფოდა!

ველური,

მხოლოდ მზე ქალღეური –

ძლივს აღწევდა მიწამდე –

აგვისტოს და კოლხეთის!

1980

ზიესუდრა და ადამკადმოსი

შოორეული წარსულიდან
ისევ ისე ისმის “ლილე”¹...
მიწიერმა ვინ,
რა კადროს –
ციდან მსხნელად მოვლენილებს –
ზიესუდრას² და
ადამკადმოსს³.

1976

¹ ლილე – უუძველესი სვანური (შუმერული – “ენ-ლილ”) ჰიმნი, უზენაესი ღვთაება “ლილესადმი” აღვლენილი.

² ზიესუდრა – ბიბლიამდელი ნოე.

³ ადამ კოდმოსი – ზეციური ადამი.

ხათების და ხეთების

ყოფნის ციცქნა სარკმლიდან,
მე არყოფნას ვუჭვრეტდი,
რომ მენახა ხეტება –
ქვეყნად მზე გადასულთა:

ხათების და

ხეთების:

მიდიელთა...

შუმერთა...

ქალდეველთა...

ასურთა!

1982

მამულო ჩემო

მეც უკვდავების წყაროს დავეძებ,
ვითა ენქიდუ
და გილგამეში
და რაც დრო გადის,

პოვნის უინი უფრო
იზრდება!..
მამულო ჩემო!-

სიყვარულით –
შენით გაღეშილს,
არ მიწერია გამოფხიზლება!

1959

“ტანკა”,

“ხოკუ”,

“რობაია”...

ათას რამეს იგონებენ –

პოეზიის მსახურნი!

მაგრამ შენი სტრიქონები –

ძველ კოლხური ისრებია –

აზრით

წვერწამახელი.

1977

ევაბრუს და ორიგენს

სულიწმინდის მემობელთა,
სული კუპრში

ტრიალებს...

ვედარ შევლის უფალი

და ვერც ღმერთი მორიგე:

(საწყალ ერეტიკოსებს,

ვინც თავს სობრძნეს

იკოსებს!)

დიდიმს¹,

ტერტულიანეს,

ევაგრეს² და ორიგენს.

1970

¹ დიდიმე ალექსანდრიტი.

² ევაგრე პრინტიელი.

მარტყოფის და მარაბდის

უფლის მადლით გარემოსილთ –
მოწყალებით დასცქეროდათ
მუდამ ზეცა –
გმირ ვაუკაცებს მარტყოფის და
მარაბდის.
ქართველთ რწმენა –
აბჯრად ეცვათ
და ესურათ სიყვარულის მუზარადი.

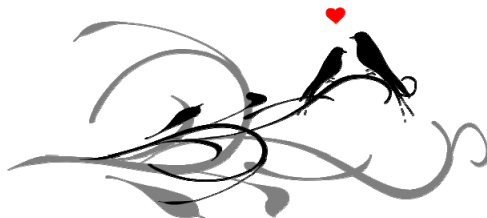
1965

ნუ გაოცდები

შენ გაცდი მიწის მერიდიანებს
და გკლავს სურვილი
ცათა მეველის,
“არაქაური” და სხვა ოცნების,
და, ჩემო,
მაშინ,
ნუ გაოცდები,
როცა იხილო ცაში ღმერთთა
სასუფეველი.

1987

ფრთები ძალმოსილების

უნდა გესაფეხუროს

მაღალ მთათა ქანები...

ზეცა უნდა გეხუროს

მზით ნაქსოვი ფილების*,

სადაც მიგაქანებენ

ფრთები –

ძალმოსილების.

1975

* ფილე (ფრანგ.) – ბაღეზე ნაქარგი, ბადისებური ნაქსოვი.

სიხარული

წვიმა არა,
შემომქმედს,
სიხარული სდის ოფლად,
თვალი რომ აუხილა –
ამ სოფლად და
იმ სოფლად,
ხილულსა და უხილავს.

1986

ჰომეროსი

თვით ბრმა ჰომეროსი კი,
იყო უფლის ნათლული
და სწამდა ამონები*.
ისიც, ვით სხვა ციური
ნიჭის უსინათლონი
ჭვრეტდა თვალით –
გონების.

1977

* ამონი – ძველ ეგვიპტელთა ღვთაება (XXI ძვ.წ.ა)

“ფიქრები”

(მინაწერი მარკუს ავრელიუსის წიგნზე.)

მწუხრი მეძებრებით –

ცას ვარსკვლავებს მიუსევს.

დარდისფერი მთვარე კი

თვალ და ხელშუა გიქრება.

და შენც ავრელიუსის

მტანჯავენ კვლავ “ფიქრები”.

2006

ქარიტები

ვარსკვლავების ურიაშული
და ტკარცალი ქარიტების*,
ამშვიდებენ ზღვას –
მღელვარეს.
მთები თვალებს არიდებენ –
სხივთა შენთა სიელვარეს.

1978

* ქარიტები (ბერძ.) – სილამაზისა და მხიარულების სა-
მი ქალიშვილი.

მარადისობა

მირიადი წელია

ანათებს და მზე იწვის...

მაგრამ “უამი უუამო”.

ვერასოდეს ჩააქრობს

დანტეს – “წმინდა ნათელს” და...

ვერცა “ულამო ნათელს” –

იოანე პეტრიწის.

1998

მეცამეტე ცა

მოლოდინში სინათლის,

ეპ,

რამდენხანს იცდიდა!

მიდიოდა წყვილადში

და გზას აღარ უხევედა.

მან რომ ნახა იმ ციდან,

მშობლიური მიწისთვის

არვის ჩამოუხედავს.

1968

ნათელი

ქალღვევლთა მოდგმა ხარ
და სახელი შენი მზის,
ნეტავ,
ვის გაგურითმო!
რადგან, ვით აპოლონი,
ხარ ნათელი უნივთო.

1990

გითვალთვალეს შორიდან –
ურიცხვი და

ულევი,
თვალი შურისძიების!

გულს გასხია წყლულები,
ვითარცა ცას მთიები.

1995

ხილვა: აქილევსი და პარისი

(ვარიანტი)

სამიათასი წლის მიღმიდან –
ფარსჩაბღუჭულს ვჭკვრებ
აქილევსს¹,
და ისარიც გაიღვებს იქ პარისის².
იმოსავენ ტანზე ჩრდილებს:
აღვა,
პალმა,
კიპარისი.

1989

¹ აქილევსი (ბერძ. მითოლ.) – ბერძენთა უმამაცესი გმირი, რომელიც მონაწილეობდა ტროის აღებაში.

² პარისი (ბერძ.) – ტროის მეფე არიამეს შვილი, რომელმაც აქილევსი ისრით ქუსლში სასიკვდილოდ დაჭრა.

სოდომი და გომორა

ცა ხანდისხან რომ აჩენს,
ზამთრის მთვარე კი არა,
სპილოს თეთრი ეშვია,
ერთი არა,
ორ-ორი.
ჯოჯოხეთში არადა,
უფრო სამოთხეშია,
სოდომიც და
გომორიც.

1985

ჩემი გზა

ხელაპყრობილ სანთლებით –
ლოცვის –
ღმერთთან

გაგზავნა,
ცად მამაღლებს მე უფრო.
ჩემი გზა კი,
სხვა გზაა,
გზა არის სამეუფო.

1976

შიში

გეშინოდა, რომ შენი ცა,
დარდს და ცრემლებს
სულ იწვიდა...
მაგრამ... მაინც გადიდარა,
და კოლხთა მზე დაგანათლა –
მამა,
ქემ და სულიწმინდამ.

1996

შროშასთან

დასავლეთისკენ მავალნი,
მცირე აღმართს რომ შევებით,
გზის პირას წამოშლილები –
დაგვიხდა ქვევრთა –

დეკები,

შვილებით,

შვილიშვილებით.

1983

საკუთარი ცა

მოდრუბლულია ჩემი ცის ჭერი,
საიდანღაც ხმა ისმის გოდების –
მზე დამიკორტნეს შურის
ყვაყვამა!!!

ო, არა უშავს...

კვლავ ველოდები,
მე, საკუთარი ცის აყვავებას.

1984

იხარშება ეშმას სული,
სად კუპრი დუღს საშინელი...
შენ კი, ჩემო,
სულ იარე...
რადგან სიბრძნე სული არის,
ისე,
როგორც საფშვინელი.

1987

მწუხრი გადაიქროლა
ელვამ –
ცეცხლის ფრინველმა.
შენ კი ღამეს ეცისკრე!
მიუყვები ზე-ცისკენ
“სათნობათა კიბეს” –
უფლის მოსახილველად.

1997

ესედაე:

ურჯულო და ავაზაკი,
დღეს “ქართველობას” ჩუმად
იფერებს,

ხვალ, ალბათ უფრო მეტს
მოინდომებს,

სახეზე მიტომ ადევს მგლისფერი –
ჩემი სამშობლოს
მთებს და მინდორ-ველს.

1975

ქრისტეს ნათლული

გშვენის,

ქრისტეს ნათლულის –
ამირანის მხარ-ბეჭი...

შენ გრაალის ოქროს თასით,

შვიდ,

შვიდ საიდუმლოს ახსნი

წიგნს, შვიდიგზის დაბეჭდილს.

1986

ამქვეყნიურ სამოთხეში
ყოფნა,
მე შენს გამო მწყინდა,
ადრე ასე რომ მიყვარდა!
ახლა სხივი გამობრწყინდა
და მზეც ამომიელვარდა.

2007

მეორე სახარება

ცა თუ ძირს არ ჩამოიქცა!

ისე,

ჩემი გახარება!

რომ “კოლხური ფსალმუნები” –
სამაგიდო წიგნად

იქცეს

და მეორე სახარებად.

1993

დათოვლილი თმით და წვერით,
დგას მყინვარი,
როგორც მოსე,
ელვა, თვალთა კრთომა თუა.
შორს,
ჩანს მთვარის –
ციცქნა ყუა,
მზე –
დილას შუბლს უსხივოსნებს.

1975

მოვარის მწვანე კონცხიდან –
გესმის შაშვის გალობა
და ჭიკჭიკი მერცხლისა,
ყარიბო...

და ეულო –
“ხარ სუდარი ცეცხლისა” (ი.
მტბევარი).
და “ცეცხლი უსხეულო”. (ი. მინჩხი).

1968

ღამე თეთრად ნათევი –
ზეცა ცისარტყელებმა
ათასფერად დახაზეს,
და დაადგა ნათელი –
“ძველ დღესა” და
“ახალ მზეს”.

1981

(ვარიანტი)

ქარი ჰკიოდა აზარი
და ჩვენ შრომასთან ქვევრების
ჯარი დაგვიხდა უცვლელი,
ისე, ვით დევთა ღაშქარი,
გამობერილი მუცლებით.

1956

ქარიშხლის კარეტით

ზღვა მოდგა ნაპირთან –

თავი დაუკრა მიწას

და... სიმშვიდე –

დაპირდა.

1999

რადგან უფლის ნათლულია,
რწმენითაა კვლავ ავად ის.
და ამიტომ ეშინია –
მას სიკვდილის მოპარვისა.
თუმც სარკმელთან ჩანს
თავადი –
ცისკენ მზირალ კიპარისად.

1965

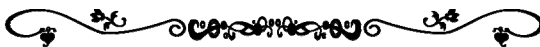
ღამე მთაში

ზამთარია...

დრო ცვიია,
გვიხმობს კოცონი –
ღამის თვეის.

კლდით ლოდები რომ ცვივიან,
აღბათ გმირმა ამირანმა,
დაანარცხა –
ბაყბაყ დევი.

1972

აჰა, წიგნი “ფსალმუნების”

ზეცისკენ ხელთაპყრობილს –
ცეცხლს კვლავ მივესალბუნები...
არ ანათებს,
რაც არ იწვის!

აჰა,
წიგნი “ფსალმუნების”,
ვით ნადავლი ცის და
მიწის.

1977

ხილვა: ორი ნათელი

ამქვეყნიურ ქაოსში –

ბრუნავს უამთა მორევი,

მიწას თითს ვერ ადებენ!

მე ნათელს ვჭვრებ ორივეს:

“ხილულსა” და “უქამოს”,

ანუ “დაუბადებელს”.

1986

მამა, ძე და სულიწმინდა

ლოცვით ათას ღამე ნათევს –
გეგონა ცის სული წვიმდა,
მაინც ჭვრეტლი “იქმენ ნათელს” –
მამად...
და ძედ – “ამაღლებას”,
“ფსალმუნებს”-კი სულიწმინდად.

1992

1, 2, 3 – პოეტის სქელტანიანი წიგნები.

პოეზიის წარღვნაა და...
ისმის ოხერა და
გოდება...
და იმედის არ ჩანს აბი!
გადარჩება –
ვინც გვირაბის
ბოლოს ნათელს ელოდება.

1986

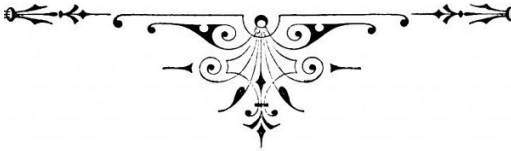

ფიქრთა წიბნეპი

ამქვეყნიურ წყვილიაღში
გზას,

კვლავ ვეღარ იბნეპენ,
ცოღვა-ბრალად დაყოფილს,
შენი ფიქრთა წიბნეპი –
ყოფნისა და
არყოფნის.

1988

ღამის შავი ოკეანე
გადმოცურა მზემ მხარულით.
და დღე შენთვის გაიმეტა:
მოგიგზავნა სიყვარული –
ლუციფრად* და
შიშის სვეტად.

1979

* ლუციფერი (ლათ.) ჯოჯოხეთის მბრძანებელი.

ოსე, ვით გილგამეში

მიგიდლოდა ნათელი –
 ღიად შეკვლედ წყვიდადში
 და ცა გედგა თვალეში...
“მზიან ღამეს” ეძებდი,
ოსე, ვით გილგამეში,
 და ვით ეკლესიასტე.

1995

ბაღი

შენი ბაღი –

მზის სწორფერი,
ვით სემირას და

აშურის.

სავსე ოქროს ნაყოფებით –

“ნარდიონით და

ქოფერით”,

მაგრამ ჩემთვის კარდახშული.

1986

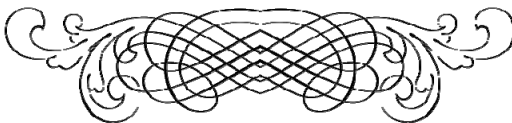

ოსკ მოლოდინო

მიიღია მეორე –
დიდი ათასწლეული,
და შეჭყურებს ცას მიწა –
შიშითა და...
ხალისით.
და მოელის წამი-წამ –
მხედარს აპოკალიფსის*.

1999

* აპოკალიფსი (ბერძ.) – გამოცხადება. (წიგნი, რომელიც შეიცავს მისტიკურ წინასწარმეტყველებას ქვეყნის დასასრულზე.)

ქუჩები

ერთი გეჰონდა სამყარო,
და უჩვენოდ ვერ ძღებდნენ!
ვითა ახლო მოყვარე.
მერე ეგვიპტელებმა,
ისე, როგორც ბერძნებმა,
ცა და მიწა წაგვართვეს
და “ღმერთებიც მოგვპარეს!”.

1986

კოლხეთით სნეული

სტუმრობდი მძინარი ათასწლეულებს,
მერე ანჯღრევდი და

აღვიძებდი...

და შენ კოლხეთით იყავ სნეული,
მანამდის,

სანამ სამარადისოდ

იგი, შენში არ განასხეულე.

1976

ნიცუე

გონისა და ღუმელის ფრთით,
 უფლის ცაში ფრენდა ნიცუე.
 ხელთ ეჭირა მთვარის ხეში,
მნათობებმა მას რომ მისცეს:
– ასტრალური ძალისხმევით,
 რომ დაეპყრო
 დრო და სივრცე.

1988

ზღვისკარად მდგარ

ჩემს ძველ კოლხეთს –

ლეგენდებითა და ვარსკვლავებით

მოოქროვილს,

ახსოვს ღალატი...

ამიტომ პირზე –

ადევს შავი ზღვის –

შავი ბოქლომი.

1998

შოთრეული წარსულიდან –
ვისმენ ზარებს აქ –
სინას მთის!
აღბათ ქალღვევლნი იქნებიან...
ვარსკვლავები –
უფლის დაწერილი
წიგნებია,
სავსე სიბრძნით და სინათლით.

1992

ჩემს ქართულ მთებს –
ბუმბერაზებს,
მხრები მადლა აუზიდავთ!
“ქართლის ჭირი” მათით მჭირდა.
სიბრძნის წყაროს ვსვამდი
მათი აუზიდან
და უღრმესი მშობლიური
კოლხურ ჭიდან.

1977

(ვარიანტი)

სიცოცხლეც,

სიკვდილიც,

ორივე მტვერია,

ერთი ჰკიდია მეორეს,

ვით ვაზი ხარდანს!

სიცოცხლე –

არაფერია,

სიკვდილისთვის მზადების გარდა.

1981

ოცი წელი მიიღია,
როგორც “ათასერთი ღამე”.
და ვით ფსევდო ღონგინე –
“სულის სიმაღლეს და
სითამამეს”,
დრო მალე შენთან მოილოგინებს.

1961

ისე, როგორც აფროდიტეს*,
ზღვის ქაფისგან ნაშობ
მგოსანს,
მშობლიური ცა იფარავს,
რომ ყოფნა არ დაიგმინოს,
და... უმშვენებს კალხურ
მარანს –
“ბველი, დაწმენდილი ღვინო”. (ესაია).

2012

* აფროდიტე (ბერძ.) – სიყვარულისა და სილამაზის
ქალღმერთი.

შენი სიბრძნის ვენახი,
ცად მიიწვევს ღერწმებად,
სისპეტაკით ელვარებს!
ფიქრის თვალი ვერ წვდება –
შენს მთებსა და
მწვერვალებს.

1976

ქარიშხალი ზღვაზე

წვიმა ცას თმას დაუვარცხნის
და ელვა კი ღრუბლებს
ბალახს –
წამიერად გადათიბავს,
მეხიც სადღაც დაიგმინებს.
მერე ქარი ზღვის მინდორზე –
დადგამს უცებ აურაცხელ
ზვირთთა ზვინებს.

2008

ეჰი!

ჰი!

ფაზისის თუ ევფრატის პირ,

მიმწუხრისას

ვიღაც ყივის –

ეჰიი!

ჰეი!

– ძველ კოლხეთის ოქროს

წარსულს,

მე გავადებ, როგორც სეიფს!

1983

ჭანებსა და წანარებს

სხვებმა არა, “ერთგულთა”,
გაუთხარეს სამარე!!!
მაგრამ მაინც მოვუხმობ
არაგეთან და
ენგურთან,
ჭანებსა და
წანარებს*.

1985

* წანარები მთიელები და არაგვის ხეობის “მცხოვრები იყვნენ”. ივ. ჯავახიშვილი.

მთები

მეცხრე ციდან ჩამოსულებს
მთებს –
შორეულ ჩემს წინაპრებს,
ცისკენ მიაქვთ მიწა სვენებ-სვენებით.
მიტომ ჩემო,
ბნელს მილამპრებს,
ჩემი დიდი საქართველოს –
ძველ-კოლხეთის ხსენება.

1987

ბათენება

მთვარის სიშორე შემწვანდა,
ძილი დაუფრთხა ფერს ცისას,
რომლისაც იყავ მქებელი,
და.. ეზრასავით შენც გწვავდა:
“ცვარი მშობელი ცეცხლისა”
და “შანთი შეუსებელი”.

1986

აღმოვაჩენ, როგორც ტროას

სამი ათასწლეულის
მერე, ოქროს გალავნიანს,
რძის და ღვინის შადრევნებით,
რომლის არ ჩანს ნასახი
(რადგან ჩემო!

უკვე დროა,
აღმოვაჩენ, როგორც ტროას,
აიეტის სასახლეს!

1990

მელხები და მალხები

აღმოსავლეთ –

დასავლით,

კოლხების და იბერთა –

მდუმარების ყინული,

უსათუოდ გალხვება

და ჰპოვებენ სავანეს –

საქართველოს ლურჯი ცისქვეშ,

მელხებიც¹ და მალხებიც².

1979

1, 2 – კოლხური (ქართველური) ტომები.

რიონი რაჭაში

ზვირთებს, ვითარცა ათასწულეულებს,
ურა კვიცივით ჩამოაჭენებს,
მთებს – თეთრ ჩოხოსნებს
თვალს აარიდებს!

მზერას მოსატაცებს ვაჟკაც რაჭველებს
და დაამწუხრებს ლამაზ
ქარიტებს*.

1957

* ქარიტები (ბერძ.) – სილამაზისა და მხიარულების სა-
მი ქალღმერთი.

**ქალღველებს და
კველ კოლხებს ეკუთვნით**

პონტოს ზღვა კი არა,

აქ იყო ატლანტის

ოკეანე და ბრუნავდა

მორევი...

ათასჯერ მითქვამს და ვიმეორებ:

რომ ჩვენი ბიბლია –

იგივე “ეფუთი”,

ქალღველებს და

ძველ კოლხებს ეკუთვნით.

1989

ქალი

“... სინამდვილეში “ქალი” საერთო-ქართული
სამეაროს – კოლხეთის ცენტრს, მის გულს ერქვა”...

ილია II-ე

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი “საშობაო
ეპისტოლე” (2012, 8)

ათასწლეულების მერე...

მხოლოდ

ქალდეველების

და კოლხების ნაშიერს

ძალუქს... და სხვას არავის,

რომ იპოვოს კოლხეთში,

“მაცხოვრის აკვანი”

და “აბრამის კარავი”.

2012

კავკასიონი – არფა

“თერგი რბის, თერგი ღრიალებს”...
სურს მიინარენი აყაროს,
რადგანაც მათ წინაპართა,
ბოროტება კვლავ
აბრაზებს!!!

... დრო მოვა მთელი სამყარო,
ვით ადრე,
ისევ დაუკრავს
კავკასიონის¹ არფაზე².

1976

¹ “კოლხეთი იყო კავკასიის ძველი სახელწოდება... რომელიც შეადგენს კაცობრიობის ბირთვის და ცენტრს, რომლის გარშემო ბრუნავს კაცობრიობის ისტორია”... ფრიდრიხ შლოსერი (გერმანია) (“მსოფლიოს ისტორია” ტომი 1, სანკტპეტერბურგი 1861, გვ. 2.)

² არფა (ლათ.) – სიმებიანი საკრავი.

სიცოცხლე იყო თავიდან
კენტი და ნათლითმოსილი,
მაგრამ სიკვდილმა სდია და,
(თითქოს და რაღაც ეწყინა!!!)
დღე გადუქცია წყვდიადად,
გზადაგზა –
თან შეეწყვილა.

1972

ქრისტე

საუკუნე –

საუკუნეს

მწვევარივით ისევ მისდევს
და ნაკვალევს ასდის ალი:

– მათ იციან, რომ

კოლხეთში,

იშვა ქრისტე,

და არა იერუსალიმს!

2002

ეგერტა ქვეყანა

ზღვა უსმენს მაცხოვრის ნეოფიტს¹ –
ფრანცისკო ასიზიელს,
რომელიც მწიკვს აღარ იკარებს,
არცერთი წამით და ძუით;
ის უბნობს –
ისევ დგას ზღვისკარად,
“ეგერტა² ქვეყანა ფუთი³”.

1982

¹ ნეოფიტი – მოწაფე.

² “ეგერტა” – მეგრელთა.

³ ფუთი, პუდი (ფოთი) სამეგრელოს დედაქალაქი.

ონოგურისი

კოლხთა ხსოვნად ისევ დგას
ციხე-გოჯის კედლები...
თუმც ტეხურის ზვირთებში
ჩაქრნენ საუკუნენი...
მაგრამ ონოგურისთან¹
ხმა რეკს ხმალთა კვეთების –
გამარჯვებულ კოლხების...
დამარცხებულ ჰუნების.

1989

¹ ონოგურისი – ისტორიული ციხე-სიმაგრე დასველეთ საქართველოში. (ონოგურისის ბრძოლა 554 წ.)

როგორც მოცარტი და სალიერი

მწესრით დაჭრილი და

სისხლდამშრალი

მზე

მიეფარა წალენჯიხას და დარჩელს¹,

ჩანს და არა ჩანს –

ცის და მიწის დასალიერი

და დღედაღამე ერთმანეთის

პირისპირ დარჩნენ,

როგორც მოცარტი

და სალიერი.

1959

¹ დარჩელი – სიფელი მთიან სამეგრელოში.

ვით ტროელთ და აქაველთ

ბრძოლაა კვლავ შიბისთვის¹...

სრბოლა ათასწლეულთა

ადგილზე ვერ აქვავებს –

შურს –

ფშავთა და ხევსურთა,

ვით ტროელთ და აქაველთ.

1981

¹ შიბი – ოქროს ჯაჭვი.

გახუა მეგრელაური

ლეგენდებით და მითებით,
სულ სხვა ჟინით და
აურით –
ხარ პოეზიის ბეთლემი
და უფლის ჯვარის მტკირთველი –
გახუა მეგრელაური.

1977

ლეთე¹

კოლხთა “დიდი წარსულის” –
მტერთა რისხვად მოხვედი,
და მზის შვილი მზით ხვედები
ყოველ ოქროს აღიონს!
“იმათ” კი სურთ დალიო
ლეთე¹...
და დაგავიწყონ –
შენი ძველი კოლხეთი!

2008

¹ ლეთე (ბერძ.) – თავდავიწყების მიწისქვეშა მდინარე, როგორც მის წყალს შესვამდნენ მიცვალებულთა სულებს მაშინათვე ავიწყდებოდათ წარსული.

მგოსანო

საიდანღაც მოისმის

მნათთა ზარი ენ-ლილის¹,

“ერმას” რომ ნათლით

მოსავენ...

შენ ხარ ციოთ მოვლენილი –

სულიწმიდის და მამის

ხელდასხმული

მგოსანი.

1999

¹ ენ-ლილი (ბერძ.) – ნაყოფიერების ღმერთი.

კოლხეთი და აიეტი

უფალო! –

ბევ ჰელიოსის,

შენა ხარ სასო და იმედი!

და შენზე მლოცველს –

ნუღარ გამიწყრები!

– სურთ დამავიწყონ

კოლხეთი და აიეტი,

მაგრამ ვერაფრით მავიწყებენ.

1990

ღრუბლებმა ჩემი მზე –

გადამალეს,
ღღეებიც გაფრინდნენ გედებად...
თქვენ ნუ იღარდებთ, ჩემნო!
გულისწყრომა დამალეთ!
სულ მალე იყივლებს მამალი,
და...
გათენდება!

1985

სიცოცხლე...

წამია მხოლოდ!

მოვალთ და...

ჩვენს წვას და წვალებას,

არ უჩანს თავი და ბოლო!

დღეებს – ღამეები ჰგვიან...

და მერე...

ჩვენ ვიგებთ გვიან:

– სიცოცხლე წამია მხოლოდ!

1971

ქე მოგვეც დაუსაბამო

სინას მთიდან კვლავ მოისმის

გალობა დილა-საღამოს:

“ჩუენისა სძალო მარიაჲ”,

ვლოცულობთ და გვიხარია:

“ყრმაი რა იშუა შენგან და

ქე მოგუეც, დაუსაბამო”. (მინჩხი.)

1985

ისევ ლოდინი

ლოცვით ამადლებულა
ჩემი სვეტიცხოველი
და მე ისიც მეყოფა,
რომ წუთი-წუთ
მოველი,
ნეფესა და დედოფალს.

1992

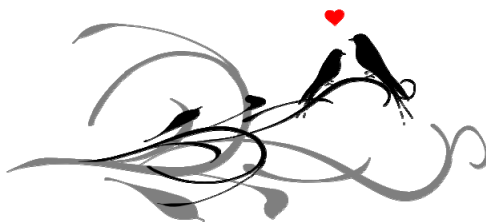

ნათელს დაუბადებელს

ცას ჰვრეც კოსმოგონის*,
თუმცა ირგვლივ წყვილია,
ქოსი და მტვერია,
და იქ ეძებ ბიბლიურ
“ნათელს დაუბადებელს”,
ვით “უჟამო” ფერიას.

1985

* კოსმოგონია (ბერძ.) – სამყაროს წარმოშობა

უფალია სამყარო,
და ზე-ციდან ღამ-ღამით,
ვარყვაეების კი არა,
სისხლი ჟონავს აბელის
და ჩამოდის ღიობით.
ისმის საუკუნეთა
ყეფის ხმა და
ღავღავი...
ისტორია ხსოვნაა –
ბნელი კაცობრიობის.

1974

სიახლოვე

უფლის ნათელით გადახურული
ცა –
წინაპართა –
ძველისძველი სამოსახლოა,
და მიუყვებები ფიქრთა მადლობებს.
მთვარე, ახლოა,
და მზეც ახლოა,
და ვარსკვლავებიც ახლო სახლობენ.

1974

ქანაანელთ და ამორეველთ

უღვთონი და ურჯულონი,
რჯულიანებს აშინებენ,
რომ ტალახში ამორევენ –
კოლხთ-იბერთა ნაშიერებს –
ქანაანელთ და
ამორეველთ.

1971

**ხილვა: “სვინაქსარი” ანუ
“წმინდათა ცხოვრება”.**

“... მეგრელებმა პირველ საუკუნეში
მიიღეს ქრისტიანობა”.

პროფ. მ. ჯანაშვილი

ჯვარზე უცვებს ნაშიერი
და კოლხეთში გმინავს ქარი,
გულს რწმენისთვის იოსებს...
და ვჭკვრებ: თავებს “სვინაქსართა” –
(პონტო ზღვაში მოტივტივეს),
კოლხთ: მაქსიმეს,
თეოდოტეს,
და ღაზ-ისიქიოსის.

1977

300 შაბრ დ'ოლივეს

სულიწმიდის ძეგნაში

ეს სოფელი მოვლიე,
ვნახე ღოცვა-ვედრება
უფლის ღამის მთეველთა.

და... მეც, ვით ფაბრ ოლივეს*,
გულგანგმირულს მნახავენ
ქრისტეს საკურთხეველთან.

1991

* ფაბრ დ'ოლივე – ფრანგი პოეტი და ფილოსოფოსი
(1768-1825).
(რაინერ მარია რილკეს წიგნიდან “წერილები”).

კოლხ-იბერის

ორი ათასწლეულია,
რომ არ უჩანს წუხილს ბოლო,
მიწა კი დუმს –
ცოდვილთ სისხლით
პოხიერი.

შავი ზღვა კი შავს იცვამს და
ქრისტეს გლოვობს,
ვით სისხლს და ხორცს –
კოლხ-იბერის.

2001

ორფეოსი

მითები და ლეგენდები –

შორეული კოლხური ცის
ლაჟვარდიდან ისევ ბარდნის,
და მზე შვენის მზით შემოსილს.

დღეს სამყაროს –

შენ ხარ ბარდი*,

ისე, როგორც ორფეოსი.

1971

* ბარდი (კელტ.) – სახალხო მგოსან-მომღერალი.

ფაზისის აკადემია III-IV ს.ს

დრო იყო, როს ფაზისთან –
“საიდუმლო სერობის” –
ერთად ენთო ასი მზე.
და... უამს ინკარნაციის,
ქრისტეს რწმენა კურნავდა,
ბრძენ ფრანცისკო ასიზელს.

1987

კოლხური მზე

სამყაროს როს გაჰყურებ

შენ!

და ასე გგონია:

ცა – ბაეშვია ნინველი,

რადგან ეგვიპტელების,

ინდუსის და ჩინელის,

წინმსწრებია კოლხური მზე და

კოსმოგონია.

1992

ბიბლია (დაბადება)

ცა და მიწა...

მზე და მთვარე...

მიმოყრილი ვარსკვლავები,

წყვიადს ნათელს რომ ურთავს...

გვიჭირს ამის გამხელა:

რომ ბიბლია,

კოლხ-ქურუმთა

ჰგავს ნაღვაწს და ნახელავს!

1984

არშის ციხესთან

ქარმა აყარა ღრუბლები,
ცამ თოვლი კვლავ
დაიჟინა,
თუმც მთებს ყინული აღხვება!
წამს სნოდან მესმა
ყიჟინა,
არშის ციხისმცველ მალხებოს*.

1985

* მალხები – კოლხური (ქართველური) ტომი.

კოლხეთი და კლარჯეთი...
და აღარ ღირს კამათად:
რომ იქიდან რად ისმის –
ლოცვა...

და ხმალ-კვეთების
ხმა,

ოპიზელ მამათა.

1987

თუთა, თოთი

ბველ კოლხეთის ცაზე ყრია –
 ჯამთასველისგან ნაწამები
 სიტყვები, ვით ვარსკვლავები.
და მთოვარე¹,

 თუთა²,

 თოთი³,

ერთია და, ვით სამება –
 კოლხთა წარსულიდან მოდის.

1988

¹ მთოვარე – ძვ. ქართული

² თუთა – მეგრული

³ თოთი – ვევიპტური.

ცისკენ ჩანგშემართულები,
სადღეთო მადლით და
ლოცვებით
გრძნობენ გონების განბრძნობას
და ესმით მნათთა თარეში...
აღარ არსებობს სხვა გრძნობა,
ამჟვეენად –
“ცოდნის გარეშე”.

1972

ბველ კოლხეთში მეგულვის

ზოგი ვაი “შეკვლევარი”,
რკინას ოქროდ ასადებს!!!
აღარა სურს ხსენება –
ფაზისის და ხობოსის,
ჭოროხის და ენგურის!
მე კი კაცობრიობის –
პირველი ენის გასადებს –
სულ ბველ კოლხეთში დავექებ,
რადგანაც ის –
იქ მეგულვის.

2005

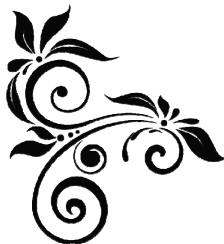

ვითარც ღაზი და პელაზგი

მთებიც ერთმანეთს მოსკდებათ,
თითქოს გზები კეტავენ
ძალით ათასი ატომის!
ასე მესხნი და მოსხები,
ამბობს ბერძენი ჰეკატე¹,
ვითარც ღაზი და
პელაზგი,
არისო კოლხთა გვარ-ტომის.

1974

¹ ჰეკატე - (ძვ. წ. VI ს.)

(გარიანტი)

სიცხე მაწუხებს ოცდაცხრამეტი,
უცხო ღანდები თვალებს ახელენ
და ვიღაც კივის:
ნუ კლავ “ვაშინერს!”¹
მე კი ხანდისხან თუ ჩავახველებ,
სიცოცხლეს არა,
სიკვდილს ვაშინებ.

1980

¹“ვაშინერს” (მეგრ.) – არ შეიძლება, ტაბუ ადევს.

კოლხებს, ბერძნებს, ლათინებს

ამ ბედოვლათ სამყაროს,
ვინც აღამებს,
ათენებს!
იმან სული პირველი –
შთაბერა და ჩაუდგა:
კოლხებს,
ბერძნებს,
ეგვიპტელთ,
ინდო-ჩინელთ,
ლათინებს...

2010

(ვარიანტი)

ხალხის გულში, სიყვარული,
სინათლის ძეგლს მარად იგებ!
მიტომაა ცა მფარველობს –
შენი საღვთო სიყვარულის –
ნათლითმოსილ
პარადიგმებს*.

1977

* პარადიგმა (ბერძ.) – მაგალითი, ნიმუში.

ტროპარი

ღმერთს როცა ცეცხლი მოჰარე,
მაშინ შენ მთვრალი იყავი,
ბრძენ კაც პლატონის –
“ნადიმით”.

სულთმოფენობის ტროპარით* –
ვით პოეზიის უფალმა,
სამყარო მოინადირე.

1986

* ტროპარი (ბერძ.) – საგალობელი წმინდანისადმი აღ-
ვლენილი.

ხილულით ჭვრებთ უხილავს

ვით მიწაზე,

ზეცაშიც,

ბოროტთა და კეთილთა,

ბრძენთა და უმეცართა,

ომი მიდის ველური –

ხმა ჩამოდის ქუხილად.

შენ კი, როგორც მენცარი,

ხილულით ჭვრებ –

უხილავს.

2005

პოეზია

ცის მინდორზე –

მთიეზივით,

ლოცვები და ხმები თესე...

თუმც მოსავალს ელი გვიან!

პოეზია იყო შენთვის

ენაც,

რწმენაც,

რელიგიაც.

1981

სიკვდილთან ხარ წილნაყარი

ხელთ უპყრია შენი მაჯა
და ვერ გშველის –
სიცოცხლე და,
ვერცა მუდარა და აჯა!
კედელს ცერცვი შეაყარე.
რადგან მოხვალ,
უნდა მოკვდე!
სიკვდილთან ხარ წილნაყარი.

1990

უსახელოს თვალი გვიმზერს
და ბევრნი გვყავს –
ხელმყოფელი!
მაინც უნდა გავისარჯოთ,
რადგან მუდამ –
გვაწვდის სარჩოს,
ცხოვრების ხე –
“ხე ყოველი”. (შეს. 2, 16).

1972

იბნ ალ არაბი

ბეელი ჟამი უჟამო,
დავიწყების ცოცხებით
ხსოვნის ციდან
არ აღგვის –
სუფისტების უსტაბაშს
პოეტ –
იბნ ალ არაბის.

1989

რადგან უამი ღვთისმგმობელთ,
 ღამისაკენ მიდენის,
 მზიან ღღეთა ცოცხებით.
ისმის მოთქმა,
 ვედრება,
მკედრებისა და ცოცხლების.

1981

მთები, ბილიკები

ცისკენ ლტოლვის სურვილი,
როს ბორცვებმა –
დედა-მიწას გაანდეს!
ო, მას მერე, ცაში არ გაეპაროს,
მიწა ტყორცნის მთას –
ბილიკთა ქამანდებს.

1995

შორეთიდან მომავალ
სიყვარულის –
დიდ უღელს,
ჩვენმა დიდმა მგოსნებმა
მზე და მთვარე შეუბეს
და მას შემდეგ,
ვით ყევარს –
სოფლის გზაზე მოდენი,
შენ ერთი ხარ მეუფე –
“სიყვარულის ორდენის”.

1993

ბუსტროფედონი¹

სანამ ქარი ღრუბლის ქოჩორს
ელვის თითით დაგარცხნიდა,
ცამ იქუხა...
და მთოვარის ჩანს უფსკრული.
წვიმა კი ცრის –
ხან მარჯვნიდან,
ხან მარცხნიდან,
თითქოს და წერს:
კრეტულ-ხეთურ-ესტრუკულით.

1981

¹ ბუსტროფედონი (ბერძ.) – წერის წელი.

ბრავიტაცია

ჩემს ძველ კოლხეთს,
რომელსაც,
ღელვა ათასწლეულთა,
ტანზე ჩოხად აცვია,
“შავს ხვრელს” იქით,
სამყაროს –
ელის გრავიტაცია¹.

1990

¹ გრავიტაცია (ლათ. სიმძიმე) – მატერიის თვისება, რაც გამოიხატება სხეულთა ურთიერთმიზიდულობით, მსოფლიო მიზიდულობით.

სარჩევი

წინასიტყვაობის მაგიერ	5
ორეულები	25
აღბატროსის და ფლამინგოს.....	26
შვიდი, შვიდფერი აურა.....	27
მეზავრობა ასტრალური	28
გალაქტიკა – დოლაბი.....	29
*** ისმის მგოსნის ჩურჩული:.....	30
შავი არაგვი	31
*** პოეტებს მეცხრე ცის თაღზე	32
*** უსაზღვრო და უსამანო.....	33
*** ზღვა ქარიშხლითაა მაძღარი.....	34
პოეზია.....	35
ხილვა: გალაქტიკის გარე სამყარო.....	36
ოკეანე და ტეთიდა.....	37
შატილში	38
*** აღსდექ!.....	39
ისევ ბაბილონის გოდოლი.....	40
ხილვა: დემოკრიტე.....	41
ენგური.....	42
სიდიადე ეხნატონის.....	43

სული წინაპრის.....	44
შენ ხარ სამყარო.....	45
*** ჰა, “კოლხური ფსალმუნები!”	46
ვია დოლოროსა	47
*** მისთვის	48
ვარსკვლავები	49
ხილვა: სიმონ კვირინელი	50
ოკეანე და კირკე.....	51
წიწამური და კრწანისი	52
მეტაგალაქტიკური.....	53
*** ფიქრი ორიენტალისტთა.....	54
*** მათა საფეხურებით მავალს.....	55
ბერთის სახარება	56
ქო ადამის.....	57
*** ზღვიდან ამოდის ღრუბელი	58
*** შთაგონების არწივმა.....	59
ისევ ლოდინი	60
ასი მზე.....	61
ხილვა: ნაბუქოდონოსორი.....	62
N-ს.....	63
იერუსალიმში.....	64
ელვა.....	65
ჰომილიები	66

ხილვა: რობაიები და სონეტები.....	67
ცოტნე დადიანის ძეგლი.....	68
60 000 000.....	69
აღგორითმები.....	70
აპოთეოზი.....	71
*** შენი წიგნი დევთა დიდი.....	72
ნისლეული ანდრომედას.....	73
*** მწუხრის ქვაბში მზე.....	74
*** ცეცხლითა ვარ.....	75
კოლხ-ეგერ-ქასქები.....	76
ცეფეუსი VV”2.....	77
*** მძიმე ჯვარს კვლავ.....	78
ფსალმუნთ წიგნი.....	79
ხილვა: აქილევსი და.....	80
მზე და მთვარე.....	81
ისევ კოლხეთი.....	82
ჩე გოლა.....	83
სამოთხე, ჯოჯოხეთი.....	84
*** სამარადისოდ ბნელი.....	85
ბედის წიგნი.....	86
ჩე გოლა, მთაწმინდა.....	87
მყინვარი.....	88
უცხო მატერიები.....	89

თეთრი საფლავი.....	90
*** მოვალთ ტირილში.....	91
გრაალის ერთგული რაინდი.....	92
ორი იოანე.....	93
პირველი მერცხალი	94
ლტოლვა.....	95
*** განთიადის ფეხისხმას.....	96
ხსოვნის პარადიგმები	97
სამება.....	98
*** კოლხ ხალიბთა მოღვმა.....	99
*** ზღვა კოშკია გრაალის	100
*** სხვაა სიბრძნე ფარული	101
*** მეცხრე ციდან მოსული	102
შამბალა და ჩე გოლა.....	103
*** ყოფნა რაა!.....	104
*** ფრთას შეასხამს.....	105
დანიელი, ესაია, ზაქარია.....	106
*** ათასეულ წლის მერე.....	107
*** შენთვის სიბრძნის.....	108
პტოლომესეული.....	109
წიგნი.....	110
*** აღუეღენდა უფალს	111
*** ბრძენნი იღუმაღების.....	112

*** მნათთა სისხლით	113
კოლხეთი	114
ოცდაათტომეული	115
*** ვარსკვლავების ოქროს.....	116
*** ჰელიოსის ნაშიერი	117
ძეო ადამის.....	118
წარწერა ლოდზე.....	119
*** შორორეული ხმა გესმოდა.....	120
*** მნათთა სასახლეებს	121
ორი ველი	122
*** თურმე ძნელი ყოფილა.....	123
*** “კოლხურ ფსალმუნებს”	124
*** კილით-კიდე ეყარა.....	125
*** თუ ისურვა.....	126
ჩე გოლა და ანდები.....	127
ასტროფალი	128
მზე ქაღდგური	129
ზიესუდრა და ადამკადმოსი.....	130
ხათების და ხეთების.....	131
მამულო ჩემო	132
*** “ტანკა”.....	133
ევაგრეს და ორიგენს.....	134
მარტყოფის და მარაბდის	135

ნუ გაოცდები.....	136
ფრთები ძალმოსილების.....	137
სიხარული.....	138
ჰომეროსი.....	139
“ფიქრები”.....	140
ქარიტები.....	141
მარადისობა.....	142
მეცამეტე ცა.....	143
ნათელი.....	144
*** გითვალთვალებს შორიდან.....	145
ხილვა: აქილევსი და პარისი.....	146
სოდომი და გომორა.....	147
ჩემი გზა.....	148
შიში.....	149
შრომასთან.....	150
საკუთარი ცა.....	151
*** იხარშება ეშმას სული.....	152
*** მწუხრი გადაიქროლა.....	153
*** ვხედავ:.....	154
ქრისტეს ნათლული.....	155
*** ამქვეყნიურ სამოთხეში.....	156
მეორე სახარება.....	157
*** დათოვლილი თმით და.....	158

*** მთვარის მწვანე	159
*** ღამე თეთრად ნათევი.....	160
*** ქარი ჰკიოდა აშარი.....	161
*** ქარიშხლის კარეცით.....	162
*** რადგან უფლის	163
ღამე მთაში.....	164
აჰა, წიგნი “ფსალმუნების”.....	165
ხილვა: ორი ნათელი.....	166
მამა, ძე და სულიწმინდა.....	167
*** პოეზიის წარღვნაა და.....	168
ფიქრთა წიგნები.....	169
*** ღამის შავი ოკეანე.....	170
ისე, ვით გილგამეში.....	171
ბაღი.....	172
ისევე მოლოდინი	173
ქურდები	174
კოლხეთით სნეული.....	175
ნიც შე.....	176
*** ზღვისკარად მდგარ.....	177
*** შორორეული წარსულიდან.....	178
*** ჩემს ქართულ მთებს	179
*** სიცოცხლეც	180
*** ოცი წელი მიიღია.....	181

*** ისე, როგორც აფროდიტეს.....	182
*** შენი სიბრძნის ვენახი.....	183
ქარიშხალი ზღვაზე.....	184
ეჰეი! ჰეი!.....	185
ჭანებსა და წანარებს.....	186
მთები.....	187
გათენება.....	188
აღმოვაჩენ, როგორც ტროას.....	189
მელხები და მალხები.....	190
რიონი რაჭაში.....	191
ქალდეველებს და ძველ	192
ქალდი.....	193
კავკასიონი – არფა.....	194
*** სიცოცხლე იყო თავიდან.....	195
ქრისტე.....	196
ეგერთა ქვეყანა.....	197
ონოგურისი.....	198
როგორც მოცარტი და	199
ვით ტროელთ და აქაველთ.....	200
გახუა მეგრელაური.....	201
ლეთე.....	202
მგოსანი.....	203
კოლხეთი და აიეტი.....	204

*** დრუბლებმა ჩემი მზე.....	205
სიცოცხლე... წამია მხოლოდ!.....	206
ისევ ლოდინი.....	207
ნათელს დაუბადებელს	208
*** უფალია სამყარო	209
სიახლოვე.....	210
ბე მოგვეც დაუსაბამო.....	211
ქანაანელთ და ამორეველთ.....	212
ხილვა: “სეინაქსარი” ანუ.....	213
ვით ფაბრ დ’ოლივეს.....	214
კოლხ-იბერის.....	215
ორფეოსი.....	216
ფაზისის აკადემია III-IV	217
კოლხური მზე	218
ბიბლია (დაბადება)	219
არშის ციხესთან.....	220
*** კოლხეთი და კლარჯეთი.....	221
თუთა, თოთი.....	222
*** ცისკენ ჩანგ შემართულები	223
ბველ კოლხეთში მეგუღვის.....	224
ვითარც ღაზი და პელაზგი.....	225
*** სიცხე მაწუხებს	226
კოლხებს, ბერძნებს, ლათინებს	227

*** ხალხის გულში, სიყვარული.....	228
ტროპარი.....	229
ხილულით ჭვრეტ უხილავს.....	230
*** ყველა უფლისმოსავი.....	231
პოეზია.....	232
სიკვდილთან ხარ წილნაყარი.....	233
*** უსახელოს თვალი გვიმზერს.....	234
იბნ ალ არაბი.....	235
*** რადგან უამი	236
მთები, ბილიკები	237
*** შორეთიდან მომავალ.....	238
ბუსტროფედონი.....	239
გრავიტაცია	240

ვაჟა ეგრისელი

კოლხური ფსალმუნები

100 ტომად
ტომი 51

VAZHA EGRISELI
“KOLKHURI PHSALMUNEBI”
ONE HUNDRED VOLUME
VOLUM 51

გამომცემლობის
რედაქტორი – პაატა დოღბაია
მხატვარი – სპარტაკ ცინცაძე
მხატვრული რედაქტორი – ირაკლი უშვერიძე
ტექნიკური რედაქტორი – ნანა ღუმბაძე
კორექტორი – ბიბიანა აბუჯილავა
კომპიუტერული
უზრუნველყოფა – ნანა და დათო ყანდაშვილები

გამომცემელი – მათე დოღბაია

ფასი 20 ლარი

თბილისი
2020

გამომცემლობა „უნივერსალი“

თბილისი, 0186, ა. პოლიტაროვსკაიას №4. ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@gmail.com; gamomcemlobauniversal@gmail.com